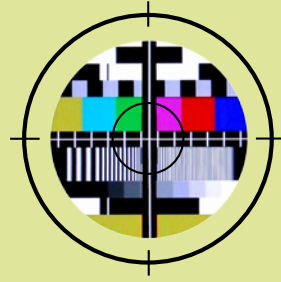

siktet

En granskning av den påstådda vänstervridningen
och partiskheten inom SVT

"Det har hänt att vi har hetsat upp en
stämning inför en händelse"
– Göran Larsson, Rapport

"...riksdagsledamöter motionerar i
frågor om mediernas ägarstruktur när
de själva sitter i ägarstyrelsen"
– Lisa Bjurwald, DN

"Journalisternas bild av sig själva som objektiva
har ställt till problem"
– Martin Jönsson, SvD

"Det finns en uppsättning värderingar inbyggda
både i public service-bolagen och journalistkåren"
– Per Gudmundson, SvD

"Vänstervridningen har hotat trovärdigheten"
– Janne Josefsson, SVT

"Man rapporterar i enlighet med ens
egna vänsteråsikter"
– Dick Erixon, bloggare

Innehåll

3	INLEDNING
4	LEDARE
5	BEGREPPSDEFINITIONER
7	PARTISYMPATIER
10	MARTIN JÖNSSON "VÄRDERA RESULTATEN INTE VÄRDERINGARNA"
14	HISTORIK – DEMONSTRANTERNA SOM GICK FEL
16	FALLSTUDIE
16	"DEN SOM KASTAR FÖRSTA STENEN FÅR VARA MED I TV"
18	KRAVALLER I 15 MINUTER
19	ANALYS
20	OBALANSERAD INFÖRDEBATT
22	TV4 MER BALANSERAT
23	SLAGORDEN SKALLADE I MALMÖ
25	JANNE JOSEFSSON – EN KRITISK RÖST INIFRÅN SVT
28	PER GUDMUNDSON – SVT TVINGADE HONOM ATT...
30	JAN AXELSSON – "VI HAR EN HÖG STANDARD"
31	LISA BJURWALD – POLITIKER HAR TAGIT PLATS I SVT-TOPPEN
34	SLUTORD – DET BEROR PÅ NYHETSVÄRDERING

Kvalitetstelevisionen

Sveriges Television är den svenska mediesfärens gigant. Bolagets budget ligger på drygt fyra miljarder kronor årligen, dubbelt så mycket som TV4:s budget. Sveriges Television står för ungefär 40 procent av svenskarnas tv-tittande. Ett mediebolag som har en så stor del av marknaden och vars verksamhet är producera television "i allmänhetens tjänst" måste givetvis granskas noggrant, även om verksamheten till synes sköts felfritt.

Public service är ett bra koncept ur många avseenden. Att i demokratins namn förse svenska folket med ett utbud av oberoende kvalitetstelevision, det är ett ändamål som är svårt att anmärka på. Men vi anser att det finns aspekter som gör granskningen och diskussionen om SVT:s oberoende ständigt relevant.

FÖR DET FÖRSTA ÄR de politiska sympatierna inom journalistkåren likriktade. De flesta, 67 procent, återfinns på den vänstra delen av den politiska skalan. En likriktning som är ännu tydligare bland journalisterna inom public service där 71 procent hyser vänstersympatier.

FÖR DET ANDRA ÄR public service-bolagens ägarstiftelse och SVT:s bolagsstyrelse befolkade av aktiva och före detta politiker. Hur långt styrelseledamöternas inflytande sträcker sig inom organisationen kan diskuteras. Men då SVT:s ägarkonstruktion är till för att garantera oberoende från bland annat politiska intressen borde ifrågasättandet av politikers medverkan i styrelserna vara självklar.

ATT EN STOR DEL av Sveriges agendasättande journalister arbetar i en miljö med en politisk slagsida, i en organisation som under lång tid verkat under en socialdemokratisk regering och som dessutom har aktiva politiker i styrelsen, ger anledning till ett kritiskt förhållningssätt anser vi. Dessa faktorer behöver inte per automatik påverka journalistiken, utan det är snarare ett förhållande som borde ge anledning till nyfikenhet och granskningsvilja. Precis som det har gjort i vårt fall.

UTGÅNGSPUNKTEN TILL vår granskning har till viss mån sin grund i de påståenden som framförs vad gäller SVT:s opartiskhet. Kritikerna beskriver SVT som en vänstervriden organisation där journalisternas politiska ideal påverkar rapporteringen, antingen undermedvetet eller som en del av en medveten och genomtänkt politisk agenda. Mycket av kritiken är överdriven och rösterna i debatten som för fram den tycks ofta tillhöra personer från högerkanten som drivs av en ideologisk motvilja mot statlig television. Men oavsett om den är saklig eller inte så är kritiken är fortfarande intressant och borde vara en naturlig beståndsdel i en sund diskussion om public service-uppdraget.

MEN HAR DÅ DEN ideologiska sammansättningen bland journalisterna på SVT någon betydande inverkan på journalistiken? Vi har intervjuat de mest aktiva kritikerna i debatten om SVT:s opartiskhet och oberoende samt journalister som arbetar inom bolaget. Genom dessa samtal försöker vi redogöra för diskussionen och problematiken kring den. Intentionen är att undersöka om kritiken är befogad och i sådana fall vad konsekvenserna kan vara och hur en eventuell lösning kan se ut.

SOHEIL POUREMAILI

Erkänn misstagen SVT

Public service och SVT är därför lite av en oas i en alltmer uttorkad medieöken

Public service-konceptets grundtanke är att förse publiken med en kvalitativ, opartisk och saklig journalistik fri från yttre intressen. Det är naturligtvis ett bra ideal. Särskilt i dagens medieklimat där den kvalitativa journalistiken ofta får ge vika för kommersiella krafter eller besparingsåtgärder. Eller både och. Produktplaceringar och kravet på blixtnabba återvinningstexter i form av rewrites är dock vardagsmat och inget att göra åt. Journalistiken måste tyvärr anpassa sig efter negativa svängningar i samhället för att garantera sin fortsatta existens.

PUBLIC SERVICE OCH SVT är därför unikt och lite av en oas i en alltmer uttorkad medieöken. Men inte den perfekta, lummiga oas som den utger sig för att vara. Omfattande besparingar har gjorts även inom SVT. Försäljningen av Bolibompa-mjukisdjur har dragit igång en debatt om vad det egentligen innebär att vara oberoende från kommersiella intressen, och vad gäller opartiskhet har SVT-program blivit fällda ett flertal gånger av Granskningsnämnden för att ha gjort partiska bevakningar.

SVT ÄR INTE PERFEKT. Public service-idealets stadgar och regler efterlevs inte fullt ut. Men det är förståeligt. Det är ju ett ideal, som i ordets lexikala bemärkelse är utopiskt och ouppnåeligt i sin natur. Det viktiga är att SVT är ärligt, erkänner misstagen och visar upp dem för publiken så att den lär sig känna igen liknande situationer i framtiden och kan säga till. Just att vi, publiken, upplyser SVT när vi ser något vi tycker är fel, eller när vi själva presenteras felaktigt i rutan, borde SVT värdera skyhögt. Under arbetets gång märkte vi att åsikterna skiljer sig åt bland SVT:s medarbetare. Kritiken framförs regelbundet, men ledningen och journalister väljer lika ofta att sätta dövörat till som att lyssna och rannsaka sin journalistik.

I England finns public service-bolagens moder BBC. Det var där allt började för 70 år sedan, och BBC går fortfarande i bräsch för den oberoende televisionen. Ett mer självständigt företag finns nog inte i hela världen. Varje år publicerar BBC Trust, den engelska versionen av Granskningsnämnden, flera omfattande rapporter som utreder om public service-uppdraget följs i olika frågor. Det gör det sällan till fullo, vilket BBC Trust på ett lättbegripligt sätt redovisar utan ursäktande kommentarer. Budskapet är enkelt uttryckt att misstag har gjorts och att åtgärder omedelbart ska utföras för att de inte ska göras igen. Den självsaneringen saknar SVT.

KRITIKEN MOT SVT är ofta hätsk. Journalisterna är vänstervridna: de favoriserar demokraterna i USA:s presidentval och ger Moderaterna alldeles för kritiska frågor här hemma i Sverige. Så kan det låta. Men det är inte vad svenska folket i allmänhet tycker. SVT har alltid fått höga siffror i förtroendemätningarna. Förra året uppgav 76 procent av de 1000 tillfrågade till Mediebarometern att de har mycket/ganska högt förtroende för SVT, att jämföra med 52 procent för TV4 och 24 procent för TV3. Folk litar på SVT, och det är därför lätt att tro att kritiken saknar grund, särskilt när den i regel också viftas bort som nonsens.

INNAN VI KOM igång med fallstudien och intervjuerna hade vi delade uppfattningar. Är kritiken bara obefogad och rabiat eller finns det någon relevant kärna i den som är värd att gräva fram? Det vi kom fram till är att det inte finns någon svartvit skala. Att bevisa att något är partiskt är väldigt svårt – problematiken kring vänstervridning, opartiskhet, objektivitet och oberoende är långt mer komplex än vad vi hade kunnat tro.

OLLE SJÖGREN

Begreppsdefinitioner

"Vänstervridning", "opartiskhet", "objektivitet" och "public service" är begrepp som de flesta nog har ganska bra koll på. Men orden är mer eller mindre godtyckliga – de kan variera i betydelse beroende på i vilken kontext de förekommer – så att klargöra vilken betydelse de har i just det här arbetet är avgörande för att diskussionen kring ämnet ska vara begriplig.

Vänstervridning

I detta magasin använder vi oss av begreppet vänstervridning, ett begrepp som kritiker själva använder sig av. Vad som menas med *vänster* är lätt att förstå, det innebär en ideologisk tendens mot socialism. Men vad menas egentligen med *vridning*? Högerdebattören Christopher Jolin uttrycker det på följande sätt i boken *Vänstervridningen* från 1973 när diskussionen var som hetast: "*vridning* antyder att något gått på sned, att utvecklingen råkat på avvägar".

Det finns dock ingen solklar definition på begreppet och betydelsen varierar beroende på vem som använder sig av det. Norsteds svenska ordbok anger denna definition: "Vänstervriden – vinklad i riktning mot den politiska vänstern".

Vad vänstervridning innebär för en kritiker av SVT kan Svenska Dagbladets Per Gudmundson ge exempel på.

– Det är att nästan alltid tycka att ett minskat ansvar för den egna individen är ett problem och inte en tillgång. Att man rapporterar som problem, de förändringar i samhället som betyder ökad frihet".

När en kritiker talar om vänstervridning inom journalistkåren eller inom SVT åsyftas alltså de gemensamma socialistiska värderingar som delas av gruppen och som påverkar urval och vinkling av journalistiskt material.

Public service

Med public service avses reklamfri och oberoende TV- och radioverksamhet i allmänhetens tjänst som är finansierad med licensavgift eller allmänna medel. I Sverige finansieras public service med en licensavgift som är tänkt att fungera som en garanti för oberoende från kommersiella och politiska intressen, samtidigt som svenska folket blir mer involverade som uppdragsgivare. Att det är folket som äger public service-bolagen är en central idé i verksamheten.

I sändningstillståndet är beståndsdelarna av public service-tanken satta på pränt:

"Sveriges Television AB (SVT) har till uppgift att bedriva TV-verksamhet i allmänhetens tjänst. Verksamheten skall präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället".

SVTs eget begrepp för public service-konceptet är *Fri Television*, som de definierar som "fri från politiska påtryckningar och kommersiella krafter" vilket är ett budskap som de har spridit i en uppmärksammas reklamkampanj.

Objektivitet och opartiskhet

I debatten om god journalistik omtalas objektivitet och opartiskhet ofta som om de vore samma begrepp. Utan närmare eftertanke kan de tyckas betyda samma sak, och det är svårt att göra en distinktion mellan de två begreppen.

I **NATIONALENCYKLOPEDIN** definieras objektivitet som "undvika att utifrån personliga eller gruppintressen ge en framställning som baseras på sakfel, ensidigt urval av fakta, fel i tillämpningen av använda metoder eller logiska inkonsekvenser. En objektiv framställning i denna mening behöver alltså inte vara värderingsfri eller fullständig, och objektivitet bör inte förväxlas med värderingsfrihet".

MEDIEFORSKAREN JÖRGEN Westerståhl har utarbetat en schematisk skiss över objektiviteten och de beståndsdelar den är uppbyggd av. Enligt Westerståhls definition är objektiviteten inte absolut utan snarare en gemensam term för delkraven saklighet och opartiskhet.

Inom journalistiken innebär opartiskhet bland annat att ingen part ska gynnas eller missgynnas. Nationalencyklopedins definition är följande: "krav som anses gälla i princip all nyhetsförmedling, särskilt inom s.k. public service-medier. Opartiskhet ingår i kravet på objektivitet och kan förklaras som

balans i nyhetsurvalet samt neutralitet i innehåll och framställning". Med balans menas enligt Westerståhls definition att olika parter och kontroversiella upfattningar ska behandlas lika så att ingen gynnas eller missgynnas.

Westerståhls modell är inte accepterad i alla läger, och alternativa definitioner existerar.

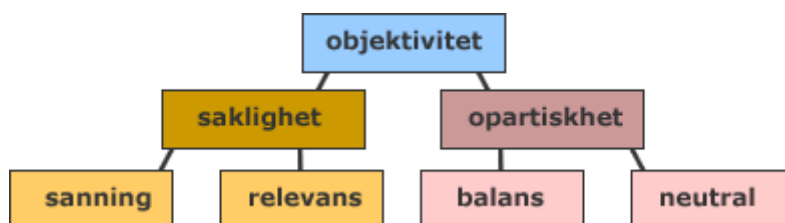
MEN INTE BARA Westerståhls definition, utan hela objektivitetsbegreppet i sig är också omdiskuterat och kritiserat, och vissa anser till och med att absolut objektivitet är omöjlig att uppnå. Journalistikprofessorn Jesper Strömbeck skriver i boken *Den medialiserade demokratin* att en invändning mot objektiviteten är att den inte är ett önskvärt ideal eftersom strävan efter den kan ske på bekostnad av alternativa beskrivningar av samhället. Att "journalistiken måste få ta ställning och driva vissa specifika krav eller åsikter" är en annan invändning.

ÄVEN SVENSKA DAGBLADETS redaktionschef Martin Jönsson har invändningar mot strävan efter objektivitet

– Alla journalister är ett subjekt och det är svårt att helt och hållet separera sin bakgrund från de saker man gör. Jag tror att jag gör saker som journalist delvis beroende på den bakgrund jag har. Journalisten är ingen maskin, och om man utger sig för att vara, eller inbillar sig att alltid vara neutral eller objektiv, en vandrande version av Schweiz, då tror jag att man ljuger, för jag tror inte att det är så.

SOHEIL POUREMAILI

Figur 1: Modell över objektivitet och opartiskhet enligt Jörgen Westerståhl (1976)

Journalisternas partisympatier

Som vi skriver i inledningen ligger journalisternas politiska sympatier övervägande på den vänstra delen av skalan. Något som ligger till grund för mycket av kritiken.

Hur ser då partisympatierna ut i journalistkåren som helhet respektive i public service-bolagen? Och har tyngdpunkten på vänsterblocket någon betydelse?

Journalister har en position där de genom förmedlingen av nyheter och fakta formar en bild av samhället som bidrar till folkets världsuppfattning. "Att undersöka om journalisternas partisympatier påverkar yrkesutövningen är därför av intresse", skriver Kent Asp i *Den svenska journalistkåren*. Han har gjort grundliga undersökningar som visar kårens partisympatier, ideologiska inställning och åsikter i olika samhällsfrågor. Alla dessa visar att journalistkåren skiljer sig från allmänheten på en rad olika punkter. De stora skillnaderna gör frågan om journalisters partisympatier än mer intressant.

FÖR ATT TA REDA PÅ hur partisympatierna är fördelade ställdes frågan "Vilket parti tycker du bäst om idag?" till ett urval på 1100 av SJF:s medlemmar. Det visade sig att de största partierna i den samlade journalistkåren är socialdemokraterna och miljöpartiet. Sedan följer vänsterpartiet och folkpartiet.

Om man delar upp resultaten i höger-vänsterblock så kan man se att 67 procent inom den samlade journalistkåren sympatiserar med vänsterblocket. Sympatierna för vänsterblocket hos allmänheten är på 50 procent. Siffrorna baseras på statistik från SOM-institutet.

Hos allmänheten är fördelningen av sympatier mellan den borgerliga alliansen och vänsterblocket således lika

stor, medan fördelningen inom journalistkåren har en tydlig tyngdpunkt på vänsterblocket.

DEN SNEDA FÖRDELNINGEN beror på att vänsterpartiet och främst miljöpartiet är mycket populärare hos journalisterna än hos allmänheten. Vänsterpartiet, miljöpartiet och även folkpartiet är överrepresenterade i journalistkåren i jämförelse med allmänheten, samtidigt som socialdemokraterna och moderaterna är underrepresenterade. Det innebär att journalistkåren inte är särskilt representativ för det svenska folket.

Bland journalisterna inom public service-bolagen är partisympatierna än mindre representativa för allmänheten.

På SVT och SR är sympatierna fördelade på ungefär samma sätt med undantag av två stora skillnader. Moderaterna är mindre populära i public service-bolagen än i den samlade journalistkåren. Bara 8 procent föredrar dem, jämfört med 28 procent hos allmänheten. Siffran för den samlade journalistkåren är 13 procent.

Den andra skillnaden är att miljöpartiet är desto mer populärt. I public service-bolagen sympatiserar 29 procent med miljöpartiet jämfört med den samlade journalistkårens 23 procent. I jämförelse med allmänheten så är sympatierna för miljöpartiet nästan fem gånger så stora inom public service-bolagen.

I övrigt är skillnaderna marginella, men man kan notera att folkpartiet är två procentenheter populärare bland public service-journalisterna och vänsterpartiet två procentenheter mindre populärt i jämförelse med den samlade journalistkåren.

I UNDERSÖKNINGEN HAR de medverkande också fått ange var på en höger-vänsterskala de anser befinna sig. 46 pro-

Figur 2: Journalistkårens, public service-journalisternas och allmänhetens partisympatier 2005 (procent).

	Vänsterpartiet	Socialdemokraterna	Miljöpartiet	Centerpartiet	Folkpartiet	Moderaterna	Kristdemokraterna
Journalistkåren	14	30	23	4	14	13	2
SVT, SR	12	30	29	4	16	8	1
Allmänheten	6	38	6	7	10	28	5

Källa: "Den svenska journalistkåren" av Kent Asp (2007)

cent av journalisterna placerade sig på den vänstra delen av en tiogradig skala medan bara 12 procent placerade sig på höger. Fördelningen hos allmänheten är mycket jämnare fördelad, 31 på vänster sida på en femgradig skala och 34 på höger. Även här finns alltså en stor skillnad mellan allmänheten och journalistkåren.

Men betyder då detta något för journalistiken, är journalisternas bristande representativitet ett problem? Kent Asp skriver att svaret är komplicerat men att journalistkårens partipolitiska åsikter inte påverkar nyhetsrapporteringen på grund av tre tyngre vägande faktorer.

- Nyhetsvärdering är viktigare än partipolitiska värderingar, samt "den speciella arbetslogik journalisterna och medierna använder sig av väger tyngre än journalisternas personliga åsikter".
- Arbetet på en redaktion är en process med många inblandade och att enskilda journalisters åsikter har begränsade möjligheter att påverka nyhetsmaterialet.
- Journalister är mindre benägna än andra att identifiera sig med de politiska partierna och att få ser sig som övertygade anhängare till ett visst parti.

Att dra några slutsatser på grundval av hur partisympatierna och de politiska åsikterna ser ut hos public service-journalisterna och inom journalistkåren som helhet kan vara riskabelt. Dels för att sympatierna inte självklart kan antas påverka rapporteringen, som Kent Asp skriver, dels för att det är mer relevant att undersöka de mindre grupper inom kåren som har större inflytande. Det finns en rad grupper som har större över makt över nyhetsrapporteringen och den bild av samhället som skapas, till exempel journalister som bevakar politik och samhälle samt redaktionschefer.

REDAKTIONSLEDARE OCH CHEFER "kan antas ha ett större potentiellt inflytande än andra" på en redaktion och det är därför intressant att undersöka partisympatiernas fördelning samt graden av representativitet i den gruppen.

I postenkäten Redaktionsledare 2005 har ansvariga utgivare och programansvariga fått placera sig själva på en vänster-högerskala. Enkäten visar att redaktionsledarna hamnar till höger om journalistkåren, även om de precis som den samlade kåren i huvudsak placerar sig till vänster.

30 procent av redaktionsledarna ser sig som vänster medan motsvarande siffra i den samlade kåren är 46 pro-

cent. Andelen redaktionsledare som placerar sig till höger är 13 procent, nästan lika stor som i den samlade kåren. Den stora skillnaden är att redaktionsledarna i större utsträckning placerar sig i mitten jämfört med den samlade journalistkåren.

Redaktionsledarna är mer representativa för allmänheten då en mindre andel placerar sig på vänster skalhalva. Andelen som placerar sig på mitten är dock mycket högre och andelen som placerar sig till höger lika liten som hos den samlade kåren.

DEN ANDRA GRUPPEN som har stort inflytande över skapandet av en samhällsbild är de journalister som i huvudsak bevakar samhälle och politik.

Kent Asp väljer i Den svenska journalistkåren att avgränsa urvalet ytterligare, till de journalister som har politik som specialitet och som dagligen arbetar med politisk nyhetsrapportering. Detta eftersom "en grundläggande förutsättning för att den bristande representativitet som utmärker journalistkåren i sin helhet skall kunna ha någon verklig betydelse är att den också finns hos den förhållandevis begränsade grupp av inflytelserika journalister som varje dag är med om att forma den bild som allmänheten får av svensk politik" som han skriver i en artikel i DN.

Den grupp av journalister som Kent Asp talar om är de journalister som dagligen arbetar med nyhetsrapportering om politik och ekonomi i riksspridda stockholmsmedier. Fördelningen av partisympatierna är mer representativ i denna grupp än i den samlade kåren. Folkpartiet och främst moderaterna har en mycket större andel sympatier här än i den samlade kåren. Miljöpartiet och vänsterpartiet har färre. Men detta gäller alltså bara den grupp som arbetar med politik och ekonomi i de riksspridda stockholmsmedierna.

Kent Asps artikel i DN har rubriken "Moderaterna största partiet bland samhällsjournalisterna". Man får hoppas att det handlar om en olycklig rubriksättning eftersom den avgränsade grupp som artikeln baseras på enbart består av 47 personer. Ett sådant påstående skulle innebära en direkt överdrift.

BASERAT PÅ PARTISYMPATIerna hos politikspecialisterna och de politiska åsikterna hos redaktionscheferna drar Kent Asp följande slutsats i artikeln som är författad innan regeringsskiftet 2006: "Det parti som sedan drygt tio år innehaft regeringsmakten är med andra ord svagt representerat bland de journalister som har att granska regeringsmakten. I det avseendet kan medborgarna vara lugna. I den svenska folkstyrelsen tycks det, i varje fall för

närvarande, inte finnas några särskilt intima band mellan den politiska makten och den tredje statsmakten". Kent Asp menar alltså att socialdemokraterna svaga ställning bland de tyngre politiskt rapporterande journalisterna innebär att kårens övervägande vänstersympatier inte påverkar rapporteringen.

Att journalisterna med politik som inriktning har ett stort inflytande kan nog inte betvivlas. Men en så hårt dragen slutsats baserad på de mer representativa politiska åsikterna i den gruppen är lite väl djärvt. Sedan beskyller inte kritikerna journalistkåren och SVT för att gå socialdemokraternas ärenden. De hävdar att den dominerande vänsterinfluerade samhällsuppfattningen påverkar journalistikens framställning.

MAN KAN STÄLLA SIG frågan hur pass riktigt det är att utsluta de journalister som dagligen jobbar med politik men som gör det utanför Stockholm, som Kent Asp har gjort i resonemanget angående de inflytelserika journalisternas politiska åsikter och deras påverkan på rapporteringen. Att inte ta med dem i bedömningen av partisympatiernas påverkan på journalistiken innebär att enbart toppjournalisterna på de stora stockholmsmedierna kan antas kunna påverka bilden av politik och samhälle. Något som skulle vara förvånande. Om de dagligt rapporterande samhällsjournalisterna inkluderas så försvinner genast den borgerliga övervikten som det talas om i artikeln. Övervikten på vänsterblocket blir dock inte lika tung som i den samlade kåren.

I DEN GRUPP AV JOURNALISTER som har politik och samhälle som huvudsakliga bevakningsområden är fördelningen av partisympatierna mindre representativ än i den samlade journalistkåren. Bland de i huvudsak politisk rapporterande journalisterna har alla de borgerliga partierna färre sympatisörer. Miljöpartiet har hela 30 procent av sympatierna, ett parti som bland allmänheten endast har 6 procent av sympatierna.

Att diskutera hur mycket inverkan olika grupper av

journalister kan ha på rapporteringen, med utgångspunkten att vissa kan antas ha större makt, är ganska diffust.

I EN STOR INTERNATIONELL studie gällande personliga åsikters påverkan på journalistiskt material har medieforskarna Patterson och Donsbach undersökt förhållandet mellan journalisternas politiska ställning och vinkling av nyhetsmaterial. En studie där Kent Asps forskning använts.

Baserat på verkliga händelser fick de medverkande journalisterna bestämma nyhetsvinkel, rubriker och bilder. Händelserna rörde bland annat skattefrågor, miljöförstöring och skuldavskrivning för u-länderna och alternativen var av forskarna lagda med höger, vänster respektive neutral stämpel och journalisterna hade själva fått placera sig på en politisk vänster-högerskala. Resultatet av studien visade att journalisterna i 14 fall av 17 valde de en nyhetsvinkling som överensstämde med deras egna politiska uppfattning. Ett resultat som var lika för alla medverkande länder, däribland Sverige, även om korrelationen mellan vinkling och politiska preferenser var minst hos de svenska journalisterna.

DN:S DEBATTREDAKTÖR Mats Bergstrand skriver i boken Politik och nyhetsjournalistik att de enskilda vinklingarna inte var särskilt iögonenfallande. "Undersökningen visar att journalisternas partisympatier tenderar att skugga, snarare än att djupt färga, nyhetsförmedlingen".

Innebörden av detta är att det uppstår en dold subjektivitet. Journalisterna strävar uppriktigt efter en rättvis och neutral rapportering, men vinklar likväl efter egna värderingar.

Som flera av de medverkande i magasinet har uttryckt, så blir objektiviteten problematisk eftersom det finns så många olika faktorer som talar emot den. Till exempel studierna av journalisternas partisympatier, olika fällanden i granskningsnämnden och studier som Patterson och Donsbachs.

SOHEIL POUREMAILI

Figur 3: Partisympatier hos journalister som dagligen arbetar med att rapportera om politik och/eller ekonomi i Stockholm och hela Sverige (procent).

	Vänsterpartiet	Socialdemokraterna	Miljöpartiet	Centerpartiet	Folkpartiet	Moderaterna	Kristdemokraterna
Hela landet	17	38	15	1	17	9	3
Stockholm	11	21	15	4	23	26	0

Källa: "Den svenska journalistkåren" av Kent Asp (2007)

"Värdera resultaten

Att en majoritet av journalisterna har vänstersympatier är odiskutabelt. Om rapporteringen påverkas av det, om det existerar en vänstervridning, är långt svårare att ta reda på. Svenska Dagbladets redaktionsschef Martin Jönsson tycker inte att det är så. Han tror stenhårt på journalisternas professionalism.

Journalister är subjektiva. Med andra ord: precis som alla andra människor har de ett kulturellt, socialt och politiskt bagage som inte bara går att lämna av sig när det krävs av en. "Journalisten är ingen maskin", som Martin Jönsson säger. Men gör det per definition journalisterna partiska? Det beror naturligtvis på vad man klassar som partiskt, vilket är en ständigt aktuell och föränderlig fråga. Göran Rosenberg skriver i sin bok "Tankar om journalistik" bland annat om detta. Åsikterna försvinner inte bara för att journalisten arbetar på en redaktion.

Idealet om den åsiktsfria journalistiken är i själva verket djupt betänkligt. Det bidrar till föreställningen att världen är uppbyggd av små tingestår, nyheter eller "stories", möjliga att förpacka i ett antal standardiserade storlekar och mediavarianter. Det bidrar till att det finns ett professionellt, åsiktsneutralt sätt att skildra världen på. Och att journalisterna utgör ett skrå med särskild förmåga och legitimitet att göra detta.

DETTA ÅSIKTSFRIA NYHETSIDEAL är en synvilla, menar Rosenberg. Det är en föreställning som "bara alltför väl passar in i medieindustrins krav på en rationellt producerad och kommersiellt gångbar produkt". Han menar att allt redaktionellt arbete, från nyhetsurval till vinkling, oundvikligen präglas av journalisternas personliga åsikter. Men inget ont i det. Jämförelsen med journalistikens barn-dom tydliggör hans resonemang. Då räk-

nades inte åsiktsjournalistik till något fult. Tvärtom. De flesta medier var uttalade opinionsorgan som fanns till för att propagandera för en viss ideologi eller politik, och inte för att deras ägare skulle tjäna pengar som fallet är idag. De var "en vital del i demokratin", skriver Rosenberg och syftar på den politiska mångfalden som skapades i medieutbudet. Publiken tog reda på vad journalisterna hade för åsikter och valde medium därefter.

Utifrån Rosenbergs teori om åsiktsfrihetens illusion kan man dra slutsatsen att politiska sympatier skiner igenom i de flesta journalistiska produkter. I olika mån förstås. Men gäller det verkligen SVT? Den "fria televisionen" ska ju enligt reglerna sträva mot total opartiskhet, balansen mellan de olika politiska lägren ska vara total, ingen ska favoriseras eller missgynnas. Det är i alla fall idealet som alla journalister ska sträva efter i sin rapportering.

MEN ETT IDEAL ÄR ju alltid just ett ideal. Synvilla eller inte, att uppnå en total opartiskhet/åsiktsfrihet är mycket svårt. Mycket av den kritik som riktas mot SVT som vi har inriktat oss på kan förenklat formuleras så att journalisternas övervägande vänstersympatier skiner igenom i deras rapportering. Om Rosenbergs teori är korrekt kan det ligga något i detta. Frågan är hur mycket, och om det ens bör räknas som partiskt.

FLER ÄN ROSENBERG är inne på linjen att ingen journalist kan vara objektiv. Som Svenska

inte värderingarna"

Dagbladets redaktionschef Martin Jönsson: "Merparten av all journalistik är vinklad och subjektiv", skrev han i en krönika (Journalisten, 021104) angående debatten kring Cecilia Uddén, SR-journalisten som uttalade sina sympatier med USA:s presidentkandidat John Kerry inför valet 2004. Jönsson förklarade inte Uddéns subjektiva åsikt. Den var uppenbar. Han menade att den var acceptabel, eftersom hon fortfarande hade sin professionalism intakt. Hon ville att Kerry skulle vinna över Bush, och hymlade inte med det. Men hon lät inte det gå ut över hennes rapportering, enligt Jönsson. En subjektiv approach är "själva utgångspunkten för den bästa journalistiken", fortsätter Jönsson. Att vara subjektiv innebär att man är engagerad i någonting. Och är man engagerad, så är det naturligtvis att föredra framför en likgiltig inställning till sitt journalistiska arbete.

– Problemet är inte objektiviteten eller subjektiviteten. Problemet är om man är slös som journalist. Kvaliteten på journalistiken är det intressanta.

För om man är helt objektiv, menar Jönsson, liksom Rosenberg, så söker man en enda konstant sanning.

– Journalistiken är en bild av verkligheten, och när den är bra är den rimligt sann. Men den är inte den enda sanna bilden, säger Jönsson

SUBJEKTIVITETEN ÄR ALLTSÅ oundviklig. Och de övervägande vänstersympatierna inom journalistikå-

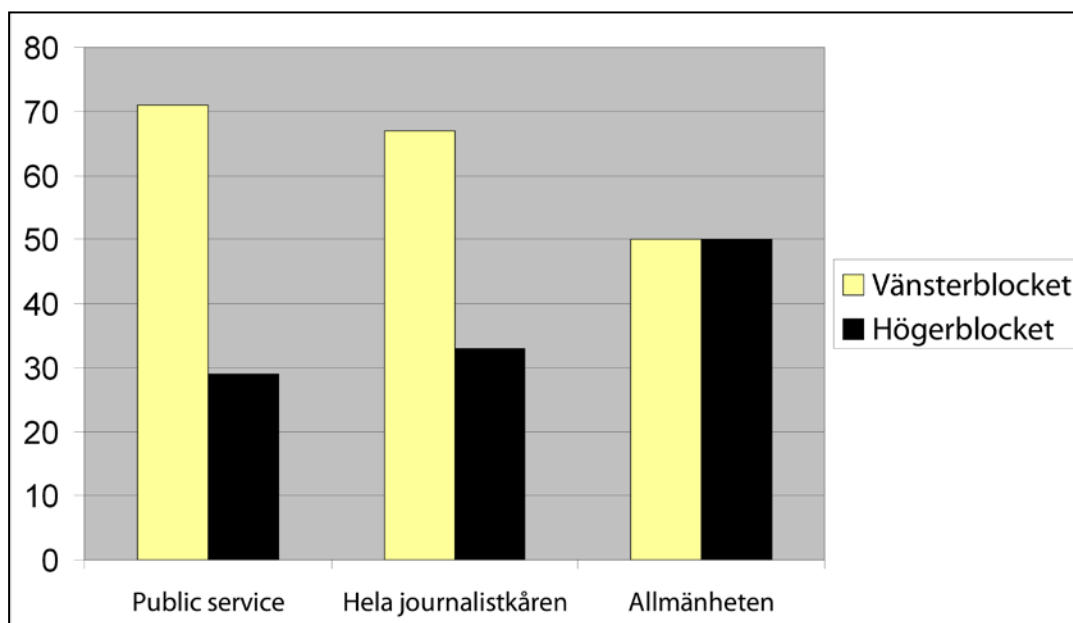
ren är ett faktum. Martin Jönsson vill dock dra en distinkt gräns mellan subjektivitet och partiskhet. Det ena behöver inte betyda det andra.

– Det är obestridligt att journalistikåren är vänster. Men det behöver inte innebära att journalistiken är det. Den här

Martin Jönsson.
FOTO: SVD PRESSBILD

Figur 4: Andelen journalister (procent) inom public service respektive hela journalistkåren och allmänheten som sympatiserar med vänster- eller högerblocket, jämfört med allmänhetens sympatier.*

* Undersökningen är från "Den svenska journalistkåren" av Kent Asp (red) (2007). Vänsterblocket innefattar vänsterpartiet, miljöpartiet och socialdemokraterna. Högerblocket innefattar moderaterna, centerpartiet, folkpartiet och kristdemokraterna.

trubbiga statistiken om att det är något fler journalister som har vänstersympatier behöver faktiskt inte betyda någonting för innehållet.

– Bra journalistik kan vara saklig, rimlig, seriös och rättvis. Trots att man som medarbetare är subjektiv och går in med partiska värderingar så kan man göra ett professionellt jobb ändå. Därför är det ointressant hur många miljöpartister som finns. Det intressanta är om den journalistik som bedrivs är pro miljöpartiet eller inte. Man måste värdera resultatet, inte värderingen, säger Martin Jönsson.

MEDIEFORSKAREN KENT ASP instämmer med Martin Jönsson. Han har också en förklaring till varför en vänstervridning inte existerar trots att journalisternas vänstersympatier är betydande. Han pratar om "eliten", de sam-

hällsreportrar som står högst upp i hierarkin. Det är en liten grupp, bara drygt 20 personer i hela landet fördelade på de största nyhetsredaktionerna, men enligt Kent Asp är de tongivande i den nationella samhällsrapporteringen. De bestämmer till stor del vilka nyheter vi tar del av varje dag, och hur de vinklas.

– Om man ser till de mest tongivande journalisterna med störst genomslag i riksmidier så ser de politiskt sett ungefär ut som folket i allmänhet. Snarare är det så att det är en borgerlig övervikt bland de tyngsta journalisterna, säger Asp.

ETT AV DE BEVAKNINGSMRÅDEN som svenska medier har fått mest kritik för är presidentvalen i USA. De demokratiska presidentkandidaterna har där uteslutande favoriserats, säger Martin Jönsson. Något som kan vara

ett resultat av journalisternas vänstersympatier. Men han understryker att det inte handlar om någon partiskhet.

– En förklaring till detta är att svenska medier bara läser storstadspressen, till exempel Washington Post och New York Times som inte är representativa för hela USA. De är elitidningar i storstäderna, men präglar väldigt mycket den uppfattning som svenska medier får av USA. Därför blir de mer demokratvänliga. Det behöver inte ha något med vänstervridning att göra, utan snarare att man influeras mer av en viss grupp i samhället, i det här fallet de välutbildade som är överrepresenterade inom demokraterna i förhållande till republikanerna.

DET HANDLAR INTE om en medveten propaganda för demokraterna, menar Jönsson. Svenska utrikeskorrespondenter är helt enkelt dåligt pålästa.

– Det är farligt om man förenklar rapporteringen av USA-valet och säger att vi kampanjar för en demokrat. Det är snarare så att det finns en okunskap om amerikansk politik, att vi är dåliga på att förstå hur den amerikanska politiken ser ut, hur de olika frågorna ser ut och hur det speglar det amerikanska samhället.

EN STOR DEL AV KRITIKEN mot SVT rör rapporteringen av Israel-Palestinakonflikten och just det amerikanska presidentvalet. Det är inte ofta man hör att bevakningen av till exempel den svenska omsorgspolitikerna är vänstervriden. Martin Jönsson tror att det beror på att frågorna är polariserade.

– Det är en jävla skillnad om du rapporterar från Palestina och sjukförsäkringen här i Sverige. När det är så stor skillnad blir det så att det som uppfattas som positivt för den ena parten uppfattar den andra sidan som propaganda, säger Jönsson och fortsätter:

– Utrikesrapporteringen är vitt skild från inrikesbevakningen. Går du tillbaka i tiden ser du att klyftan mellan Gösta Boman och Olof Palme var oändligt mycket större än

mellan Reinfeldt och Sahlin. Det gjorde att om Sveriges television rapporterade något kritiskt om Boman så var det propaganda, men idag är det mera nyanserad bevakning eftersom de ligger nära varandra. Det handlar om att utrikespolitiken är mer laddad än inrikespolitiken.

SVT hävdar att de är helt objektiva, kan det vara en del av problemet?

– Ja. Jag tror också att journalisternas bild av sig själva som objektiva har ställt till problem eftersom folk ser något annorlunda. SVT har haft en extremt hög svansföring vad gäller det här på senare år med Fri Television-kampanjen och jag har kritiserat dem för att de inte alls är kommersiellt oberoende vilket de hävdar.

MARTIN JÖNSSON SYFTAR på SVT:s reklamintäkter och andra kommersiella samarbeten med utomstående aktörer.

– Det är ju hur mycket sponsorskyltar som helst i SVT. Och det är kanske så att det inte går att vara helt oberoende. Problemet är att de har en så hög svansföring och säger att de är *helt* oberoende. Det provocerar många med viss rätt.

– Men det går inte att komma ifrån att SVT på många sätt är väldigt bra. Hade det inte varit statlig television så hade man inte kunnat hålla den kvalitet som man trots allt håller. Men de påstår att de är helt oberoende och att det inte har någon betydelse vilka beslut politikerna fattar. Samtidigt som de håller på med remissvar och stenhård lobbyning för att påverka politikerna för att få en public service-proposition som ska bli bra. De lever i ett beroendeförhållande varje dag med politikerna, de ägnar massor med kraft åt att påverka politikerna för att få bättre förutsättningar. Därför tror jag att folk genomskådar det här talet om frihet och oberoende. Om någon säger att man är på ett visst sätt och man tycker sig se något annat, då vaknar konspirationsteoretikerna lättare.

OLLE SJÖGREN

Demonstranterna

– Det finns ju en urgammal diskussion om att inte bara SVT är vänsterpräglad men också att journalistkåren i sin helhet är det. Det klassiska exemplet är från 1968, då ett demonstrationståg som var på väg till amerikanska ambassaden gick fel – de gick in i huset på Gärdet istället och sen blev de anställda. Nu är de SVT.

Martin Jönsson återberättar den forne SVT-chefen Sam Nilssons skämt om varför SVT:s journalister inledningsvis var så vänsterorienterade. Vänsterdominansen råder fortfarande men situationen idag ser helt annorlunda ut än vad den gjorde då det begav sig 1968.

– Till en viss mån var det så, de, många av de som var intresserade av samhällsfrågor sökte sig till journalistiken, vilket innebär att många gamla vänsterprofiler har framträdande positioner inom medierna idag, säger Martin Jönsson.

PÅ 60- OCH 70-TALEN var Sveriges Radio (SVT bildades 1979) utsatt för hård kritik gällande partiskhet och vänstervridning. Mycket av dagens kritik tycks vara möjlig att härleda till de gamla anklagelserna om vänstervridning. Kan det vara så att de gamla förutsättningarna för kritiken försvunnit men att föreställningen om en vänstervriden television levt kvar? I boken *Spegla, granska, tolka* beskriver Djerf-Pierre och Weibull situationen: "under 60-talets andra hälft blev det allt vanligare att Sveriges Radio direkt anklagades för vänstervridning i programverksamheten". På den tiden var dock innebörden av begreppet vänstervridning annorlunda från idag. Det stod för en relativt radikal form av socialism. Christopher Jolin beskriver dem som skulle stå för vänstervridningen som "oro-selementen till vänster om socialdemokratin".

1969 startade TV2 sin verksamhet. Många

Under 1960- och 1970-talen var Gärdet i Stockholm en populär samlingsplats för vänsterfolk. Man samlades för att spela och lyssna på musik, demonstrera och festa. Här syns en tidstypisk affisch från ett arrangemang på Gärdet.

FOTO: OKÄND/NORDISKA MUSEET

av journalisterna på den nya kanalen var unga idealister och debattklimatet på samhällsredaktionerna beskrivs som "mycket hett", på grund av bland annat politiska åsiktsskillnader. "Det fanns även personliga motsättningar mellan företrädare för olika åsiktsgupperingar, vilka bidrog till det laddade klimatet". Det var dessa unga journalister som alltmer kom att beskyllas för att vara vänstervridna.

MISSNÖJET MOT SR ökade under början av 70-talet och särskilt TV2 kritiserades och kallades för den "röda kanalen". Till skillnad från idag kom kritiken på den tiden även från politiskt håll. En programserie som kritiserade

som gick fel

arbetarrörelsen och folkrörelserna sändes, vilket gjorde att även Socialdemokraterna blev avogt inställda till SR. Arbetarrörelsen beskylldes i programmen för att ha svikit sina revolutionära ideal. För seriens fakta-insamling hade experter som var knutna till en marxistisk tidskrift anlitats. Programmen fälldes också i radionämnden, den tidens motsvarighet till granskningsnämnden.

Detta ledde till att Sveriges Radio "kritiserades för vänstervridning från både borgerligt och socialdemokratiskt håll, men beskylldes också för högervridning och kommersialism från grupper som befann sig längre ut på vänsterkanten i politiken", som Weibull och Djerf-Pierre skriver.

MARTIN JÖNSSON ANGER tre anledningar till dagens bild av SVT som vänstervridet. De två första är den förra generationen journalisters engagemang i vänsterrörelsen samt dagens statistik om övervägande vänstersympatier inom journalistkåren. Den tredje anledningen är SVT:s ägarstruktur och socialdemokraternas dominerande ställning under lång tid.

– Public service är en statlig medieorganisation, och Sverige har varit styrt av socialdemokraterna under en dominerande period vilket gör att staten är vänster och då blir statens medier också vänster. För vi har ju inte valt det här utan detta har vi fått pådyvlat uppifrån från vänsterregimen i Sverige och därför tycker man att Rapport är vänster.

Så beskriver han uppfattningen om public service bolagens koppling till regeringsmakten och hur det bidragit till bilden av vänstervriden television.

Per Gudmundson på SvD tycker att kritiken till viss del kan spåras till den gamla föreställningen om SVT.

– När många attackerar SVT och deras vänstervridning är det ofta namn från 68-vänstern de kommer dragandes med, och det

är kanske inte så vettigt. Men när TV2 grundades anställdes ju alla ungdomar direkt från vänstervågen. Det var ju den dominerande tendensen i samhället när man startade, säger han.

MYCKET RIKTIGT SÅ var anklagelserna om SVT:s vänstervridning mer relevanta för trettio år sedan och de var framförallt mycket tydligare att peka ut. Hela samhället var under inflytande av en kraftig vänstervåg och även medierna påverkades.

Men sedan dess har mycket hänt, både vad gäller samhället i stort och mediernas arbetsmetoder och professionalism. Journalistiken har högre krav på sig i fråga om opartiskhet och saklighet och kommer inte undan de granskande instansernas kontroll samt allmänhetens toleransnivå vad gäller klara fall av partiskhet.

– Det har skett ett generationsskifte och en modernisering, det är en annan konkurrens och öppenhet, som Martin Jönsson uttrycker det.

Trots det förekommer alltså kritik med jämna mellanrum. Det händer visserligen fortfarande att SVT och SR fälls i granskningsnämnden för partiskt innehåll. Då får kritikerna vatten på kvarnen och de aktuella fallen förstärks med de gamla föreställningarna om vänstervridning.

MYCKET AV KRITIKEN verkar ha sitt ursprung i de gamla fallen av vänstervridning, vilket blir tydligt då de gång på gång tas upp i diskussionen om SVT:s vänstervridning av idag.

Gamla föreställningar är svåra att ändra och bilden av en vänstervriden organisation kan inte suddas ut på ett par decennier. Men SVT har förändrats väldigt mycket och att utgå från gamla synder som grund för dagens kritik är varken sakligt eller rättvist.

SOHEIL POUREMAILI

"Den som kastar första stenen får vara med i tv"

En fallstudie över SVT:s bevakning av demonstrationerna i Malmö 6-8 mars 2009

Rapports huvudredaktör Göran Larsson hade ansvaret för sändningarna från demonstrationerna i Malmö. Hans farhågor att det skulle bli våldsamt visade sig vara falskt alarm. Demonstrationen blev lugnare än väntat. "Man kan möjligen anklaga oss för att vi skulle hetsa fram bråk", säger Göran Larsson.

FOTO: SVT PLAY

För att få ett aktuellt perspektiv på frågan huruvida SVT är opartiskt eller inte i sin nyhetsrapportering valde vi att granska bevakningen av Davis Cup-matchen mellan Sverige och Israel.

Matchen, som ägde rum i Malmö den 6-8 mars, gav upphov till en livlig debatt som både handlade om inrikespolitik och anknöt till en högaktuell utrikespolitisk situation: kriget i Gaza. SVT:s bevakning av demonstrationen på första matchdagen och debatten som föregick och följde efter matchen har kritiserats hårt av mediedebattören Dick Erixon och SvDs ledarskribent Per Gudmundson. SVT:s journalister ska ha varit partiska i sin rapportering i det att de avsiktligt lät bli att skildra delar av kravallerna – ett resultat av en vänstervridning, enligt Dick Erixon.

– Min enda tolkning är att man har valt

sida. Det är inget journalistiskt arbete utan man har en väldigt klar propagandatendens. Man rapporterar i enlighet med ens egna vänsteråsikter, och det strider mot all journalistisk logik. Det är det jag tycker är journalistikens största dilemma, och det gäller SVT också, just att man behandlar olika grupper i samhället väldigt olika. En grupp månar man om, lindar in och skyddar mot allt som de skulle kunna kritiserats för. Medan andra blåser man upp och förstorar. Jag kan inte hitta någon annan förklaring till varför man behandlar människor så olika.

DICK ERIXON SYFTAR på att de våldsamheter som utfördes av vänsterextrema, autonoma grupper i demonstrationståget i realiteten var mycket värre än hur SVT framställde dem. SVT ska ha "skyddat" dem genom att inte filma deras brott. Ett typexempel på par-

Davis Cup-konflikten – detta har hänt

Den anti-israeliska organisationen Stoppa Matchen höjde tidigt rösten om att Davis Cup-matchen i Malmö mellan Sverige och Israel den 6-8 mars skulle bojkottas helt: "Ockupationen av Palestina, massakern i Gaza och de grova kränkningarna av de mänskliga rättigheterna som Israel har gjort sig skyldig till utan att ta något som helst intryck av den internationella opinionen har lett oss till slutsatsen att en bojkott är det enda sättet för oss att påverka Israel mot en rättvis fred med Palestina", stod det i Stoppa Matchens programförklaring.

Knappt en månad innan matchen tog Malmö kommuns fritidsnämnd med kommunalrådet Ilmar Reepalu i spetsen beslutet att låta matchen spelas utan publik. Orsaken var säkerhetsskäl. På grund av det hätska läget ansåg kommunen tillsammans med polisen att säkerheten inne i tennishallen inte kunde garanteras. Risken att aktivister skulle ta sig in och stoppa matchen med våldsamma medel bedömdes vara för stor.

Under en debatt i Aktuellt den 26 februari svarade Stockholms idrottsborgarråd Madeleine Sjöstedt (fp) med att kalla Reepalu för antisemit och för att ha dolda ideologiska avsikter med beslutet. Hennes lösning var att flytta matchen till Stockholm där säkerheten kunde garanteras. Det gick dock inte att genomföra på grund av tidsbrist.

Från idrottsligt håll förstod man inte vitsen med att bojkotta matchen, inte heller att hålla publiken utanför. "Sport och politik hör inte ihop", sa tennisförbundets ordförande Henrik Källén, och fick medhåll av politiker som Jan Björklund (fp):

– Det finns ganska många länder i världen som är väldigt läbbiga. Kommunistkina som anordnade OS i somras, då skulle vi naturligtvis ha stannat hemma därifrån i så fall. Varför är det just Israel och judar som ska hetsas mot? Allt annat är ju okej, sa Jan Björklund till Tv4-nyheterna den 22 februari.

tiskhet – om det är sant. Att bevisa partiskheten är i det här fallet problematiskt, såvida man inte hade placerat ut kameror som filmade varenda gata i hela Malmö. SVT kunde omöjligt dokumentera allt som hände. Rapportens ansvarige redaktör under demonstrationen, Göran Larsson, tillbakavisar också kritiken. Han säger att demonstrationen blev mycket lugnare än väntat. Det fanns helt enkelt inte mycket våld att skildra. Men inledningsvis hade han redaktionens dåliga förberedelser inför kaoset under EU-toppmötet i Göteborg 2001 i minnet. De skulle inte göra samma misstag i Malmö.

– Det var rykten i svang i slutet av veckan att de där danska, svartklädda människorna skulle komma dit. Som avledningsmanöver skulle de sätta eld på Rosengård på fredagskvällen, för att få alla poliser att åka dit och sen skulle de storma stadion på natten. Det var ju ett hyggligt välgrundat rykte, och sen så tänkte vi tillbaka på göteborgskravallerna där vi var rätt illa rustade om vi ska vara ärliga. Så vi biffade upp oss med resurser och la ut extrasändningar där vi varnade för att demonstrationen förmodligen skulle bli våldsam, säger Göran Larsson.

MEN VÅLDET UTEBLEV helt under fredagen. Under lördagen den 6 mars, den första matchdagen, bröt ett tjugotal maskerade

personer sig ut från det stora huvuddemonstrationståget för att kasta sten och sparka på polisens piketbussar. Bortsett från några mindre incidenter med smällare och en färgballong var den attacken det enda som hände i våldsväg, enligt SVT:s bildmaterial och Göran Larsson själv som låter lite snopen när han berättar om det förhållandevis oansenliga våldet.

– Jag tyckte att det blev lugnare än vad man kunde ha trott, så vi fick bita i det sura äpplet och rapportera om det. Man kan möjligtvis anklaga oss för att vi skulle hetsa fram bråk, att vi stod som gamar och väntade på att det skulle bli våldsamt. När det inte blev det hade vi redan bestämt oss för att göra extrasändningar, och då var vi ju tvungna att rapportera att det var lugnt och fint. Det blev en slags ickehändelse på nåt vänster.

Om du tänker på våldet som syntes i Rapportens inslag, tycker du att bilden representerade verkligheten på ett korrekt sätt?

– Det är ju jättesvårt att säga om man inte var på plats själv, som jag inte var. Men jag tycker ändå att vi rapporterade om de få våldsamheter som förekom. Skämtsamt så sa vi på redaktionen, när det inte hände någonting på lördagsförmiddagen, att den som kastar första stenen får vara med i tv.

OLLE SJÖGREN

Kravaller – i 15 minuter

De få demonstranter som vågade sig på polisavspärningarna gjorde liten skada, enligt Malmöpolisen. FOTO: SVT PLAY

SVT:s skildring av demonstrationen i Malmö fokuserade för mycket på våldet. Det tycker Malmöpolisen Merema Lucic som själv var på plats.

Enligt en undersökning av JMG anser 91 procent av de utfrågande journalisterna (drygt 1 000 stycken) att "dramatiska och spännande" händelser har stor betydelse i nyhetsvärdering. Att fånga våldsamheter på bild torde därför vara varenda nyhetsredaktions mål under en demonstration. Särskilt när det går oväntat lugnt till, som det gjorde i Malmö. Dick Erixons linje, att det i realiteten förekom mer våld än

vad som syntes i SVT:s sändningar, ter sig därför inkorrekt. Han säger att det var många våldsverkare, inte bara "några få bråkstakar" vilket hävdades i Rapport. Hur många "några få" är, är förstås en definitionsfråga. Men att det jämfört med den stora demonstrationsgruppen på 6 000 personer var ytterst få som utövade våld är korrekt, enligt Merima Lucic, informatör vid Malmöpolisen som följde hela demonstrationen på plats. När tåget nådde målet vid Baltiska Hallen stod hon bakom raden av piketbussar som de maskerade demonstranterna attackerade.

– Vi hade bra kontroll på den grupp som vi misstänkte kunde bli våld-

sam. Det rörde sig om ett par hundra personer. När tåget sen kom fram till Baltiska Hallen bröt de sig ut från det stora demonstrationståget, och då hade de blivit fler, 600-700 stycken, säger Merema Lucic.

Blev du rädd?

– Ja, då hann man bli lite skakis. Vi hade ställt upp piketbussar mellan demonstranterna och Baltiska Hallen, för det var dit de ville, de ville ju in i hallen. Men de flesta stannade som tur var av en bit ifrån. Så antalet demonstranter som attackerade bussarna var nog bara ett tjugotal. De smällde smällare, kastade sten, viftade med bengaliska eldar och en kille hoppade upp på en bil och sparkade sönder en lampa. Men ingen polis kom till skada, så på det sättet var det inte så farligt.

Var det den enda våldsamma aktionen under helgen?

– Det tändes någon enstaka bengalisk eld under demonstrationstågets väg genom stan, och någon slängde en färgballong på ett skyltfönster. Men annars var det inget att tala om. Vi fick jättebra hjälp av demonstrationsfunktionärerna, de gjorde ett jättejobb hela vägen.

Vad har du för bild över hur SVT skildrade demonstrationen?

– Det enda jag tyckte var fel var att man fokuserade för mycket på våldet. Det var en fredlig demonstration på fredagen också, och huvuddemonstrationen på lördagen pågick i flera timmar. Det var bara sista kvarten som var våldsam, och det var därifrån man visade mest bilder. Att det var en liten grupp som brutit sig ut från det stora demonstrationståget framgick också ganska dåligt.

OLLE SJÖGREN

Analys

För att se hur SVT:s bevakning av själva demonstrationen gick till gjorde vi en kvantitativ undersökning. Vi koncentrerade oss på nyhetsinslag som antingen rapporterade direkt från demonstrationen eller visade inspelade bilder från den. Det var förvånansvärt få inslag som huvudsakligen behandlade demonstrationen – bara fem stycken som sändes mellan den 6-13 mars. De två första handlade om hur oväntat lugnt allt var. Under fredagen den 6 mars syntes inga våldsamheter någonstans. Istället filmades sjungande demonstranter och reportrarna pratade med nöjda poliser. Sedan på lördagen som var demonstrationens huvuddag blev det ett mer allvarligt tonläge. Men det började lugnt när det stora demonstrationståget gick genom centrala Malmö. Det mynnade till slut ut i attacken mot piketbussarna senare under lördags-eftermiddagen. Tre nyhetsinslag gjordes med detta som tema. I dem syntes kravaller i bild sammanlagt 132 sekunder, ungefär en femtedel av inslagens sammanlagda längd. Antal personer som aktivt utövade våld framför kameran var 23, varav de flesta förekom i det inslag om attacken mot piketbussarna som sändes i både Rapport och Sydnytt den 8 mars. Alla fem inslagen sändes flera gånger per dag. Men vi har valt att inte inkludera de reprinterade inslagen i statistiken, eftersom vi vill åt med den ganska oansenliga kvantitativa undersökningen är egentligen det kvalitativa, huruvida SVT har negligerat våldet

och överdrivit demonstrationens lugn. Det är oviktigt hur många gånger ett inslag sändes. Det faktum att man valde att filma det från första början är det viktiga.

DICK ERIXONS TEORI är att SVT medvetet ska ha låtit bli att filma våldsamheter för att skydda de skyldiga, vänsteraktivisterna. Av undersökningen att döma stämmer inte det. Snarare var det så att SVT:s nyhetsredaktioner hade förbättrats på mer våld, väntade länge på att det skulle braka loss, och när det väl gjorde det så koncentrerade man sig på det istället för på den fredliga demonstrationen. Våldsamheterna hårdvinklades, vilket var ett självklart val enligt Rapport-redaktören Göran Larsson. Det bekräftar också Merema Lulic från Malmöpolisens. Hon hade bara gott att säga om demonstrationen som helhet, fram till dess att tåget nådde målet Baltiska Hallen. Då bröt sig den autonoma gruppen ut och avancerade mot piketbussarna som var uppställda som en mur runt tennishallen. De som brukade våld var runt 20 personer, enligt Lulic som bevittnade situationen på plats. Attacken varade i 15 minuter. Sett till den samlade demonstrationsskaran på 6 000 personer och att demonstrationen pågick i flera timmar, överdrevs händelsens betydelse i rapporteringen. Det var också den enda riktigt våldsamma aktion som gjordes under helgen.

OLLE SJÖGREN
SOHEIL POURESMAILI

SVT

Figur 5 och 6: Antal sekunder som SVT:s och TV4:s nyhetssändningar visade våldsamheter under demonstrationerna i Malmö, samt antal personer som på bilderna sågs bruka våld. Vi har valt att enbart inkludera originalinslagen, och inte eventuella reprinter av samma inslag.

INSLAG	TOTAL LÄNGD	LÄNGD KRAVALLER	ANTAL PERSONER SOM SES BRUKA VÅLD
6 MARS	132	0	0
7 MARS	96	0	0
7 MARS	157	34	1
8 MARS	114	74	21
13 MARS	27	21	1

TV4

INSLAG	TOTAL LÄNGD	LÄNGD KRAVALLER	ANTAL PERSONER SOM SES BRUKA VÅLD
6 MARS	93	0	0
6 MARS	148	0	0
6 MARS	26	0	0
7 MARS	20	0	1
7 MARS	64	0	0
7 MARS	147	42	15
8 MARS	37	15	0

Obalanserad

Rapport- redaktören Göran Larsson om inför- debatten:

FOTO: SVT

– Personligen tycker jag att det blev alldeles för mycket rapportering. Jag tror att obalansen beror mycket på det. Det blev för många införslag. Jag gillar inte det riktigt eftersom det lätt kan bli en aktiv del av någon annans propaganda. Det har hänt att vi (Rapport) hetsat upp en stämning inför en händelse, och ibland har vi haft fel i våra farhågor. Som nu senast i Malmö där vi sa att det skulle komma våldsamma demonstranter från Danmark och Tyskland och hade fel. Men är det en så aktuell och uppmärksam händelse kan man ju inte låta bli att rapportera.

Vi delade upp nyhetsinslagen i de som sändes under infördebatten respektive demonstrationen. Under den förstnämnda var balansen mellan de olika parterna som fick uttala sig väldigt ojämn. Enligt Reports lokalredaktör Gösta Backlund kan det bero på partiskhet.

– Det vore dumt att negligera den möjligheten, säger han.

Att SVT undanhållit tittarna våldsamheter under demonstrationen i Malmö visade sig vara felaktigt. Snarare var det tvärtom. Nyhetsurval och -värdering resulterade i en stark fokusering på kravallerna, vilket skapade en våldsam bild av demonstrationen som egentligen gick överraskande lugnt till, enligt Malmöpolisens. En partisk rapportering på ett sätt, men en berättigad sådan eftersom det gjordes enligt gängse journalistisk arbetsmetod. Dramatik prioriteras på de flesta stora nyhetsredaktioner.

DET GÄLLDE SVT:S direktrapportering från demonstrationen. Under infördebatten förekom av naturliga skäl ingen dramatik. Där presenterades parterna i konflikten och fick formulera sina argument. För att en rapportering av ett kontroversiellt ämne ska vara

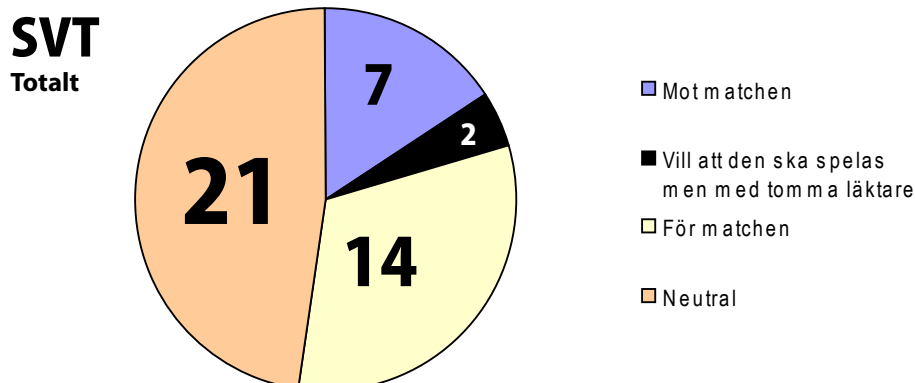
balanserad, och därmed opartisk, krävs det att konfliktens olika parter får uttala sig ungefär lika mycket. Ett enskilt inslag kan vara obalanserat. Det vill säga: en viss part kan få uttrycka sin åsikt i ett inslag utan den andra parten får det. Det viktiga är att det är balans mellan parterna i den *sammanlagda* rapporteringen. Det står skrivet i sändningstillståndet.

HUR BALANSERAD VAR då SVT:s rapportering av infördebatten? Flest uttalanden gjordes av poliser. De intervjuades om riskerna för våldsamheter och vad de skulle göra för att förebygga dem. Alla poliser var givetvis neutrala i frågan om matchens vara eller icke vara. I övrigt figurerade tre parter med tydliga åsikter:

1. Representanter från Malmö kommun som tog beslutet att låta matchen gå inför tomma läktare och därmed gav upphov till hela debatten
2. Borgerliga politiker och representanter från Tennisförbundet som tyckte att sport och politik inte hör ihop och att matchen ska spelas inför publik
3. Aktivister och politiker som var helt mot matchen

VÅR KVANTITATIVA UNDERSÖKNING är baserad på SVT:s nyhetsinslag (ej idrottsliga) som

Figur 7: Antal intervjuade personer under alla (ej idrottsliga) nyhetsinslag 10 februari – 13 mars som rör Davis Cup-matchen, samt deras åsikter.

Totalt intervjuades 44 personer i 29 inslag under infördebatten samt demonstrationen.

infördebatt

berör Davis Cup-matchen och sändes mellan den 10 februari till och med dagen innan matchen, den 5 mars. Alltså perioden innan rapporteringen från själva demonstrationen började. Det rör sig om femton inslag var i vi har undersökt hur många gånger de olika parterna har fått uttala sig.

Det är inte en balanserad bild som framträder när siffrorna granskas. En klar övervikt personer som är för matchen har fått uttala sig i den sammanlagda rapporteringen. I diagrammet här nedan ser vi skillnaden.

Anledningen till att antalet intervjuade personer som är mot matchen blir fler i den totala beräkningen än under infördebatten är att man intervjuade folk på plats under demonstrationen (inslag som sändes 6-13 mars). Räkna man in den direktrapporteringen i materialet blir det således mer balanserat. Men inte nog. Matchförespråkarna har fortfarande en klar övervikt – de är dubbelt så många som matchmotståndarna.

FÖRUTOM GÖRAN LARSSON, som var ansvarig redaktör på Rapport i Stockholm, hade även lokalredaktören i Malmö, Gösta Backlund, ett stort ansvar när det gällde planering och val av intervjuobjekt. Under infördebatten höll han en nära kontakt med informatörer hos Malmöpolisen och Malmö kommun. Han låter förvånad när han får höra siffror-

na över hur många som fick uttala sig..

– Det låter inte alls bra. Vi vill ju representera alla grupper i samhället, kulturellt och politiskt. Det är drömvisionen. Tyvärr går den inte alltid att uppnå, säger Gösta Backlund.

Vad beror den här obalansen på?

– Det kan vara en massa faktorer. Folk gick inte att få tag på, folk hade mer intressanta saker att säga och så vidare.

Kan det bero på en subjektivitet hos er, att ni var partiska i ert val av intervjuobjekt?

– Ja. Det vore dumt att negligera den möjligheten.

Vad tycker du om uppfattningen att partiskhet inom SVT inte, eller i alla fall väldigt sällan, existerar?

– Det här är min personliga åsikt: jag tycker inte man kan resonera så. Det är klart att vi präglas av vår bakgrund och att urval och rapportering därför blir partisk. Men vi gör såklart allt för att hindra att det blir så.

Hur ofta behöver du gå in och be en reporter ändra ett inslag som blivit för partiskt?

– Det är ingen sällsynt situation. Det är en stor del av min arbetsroll att balansera upp inslag. Därmed inte sagt att det alltid är vänstersympatier som märks, det kan vara högersympatier också, säger Gösta Backlund.

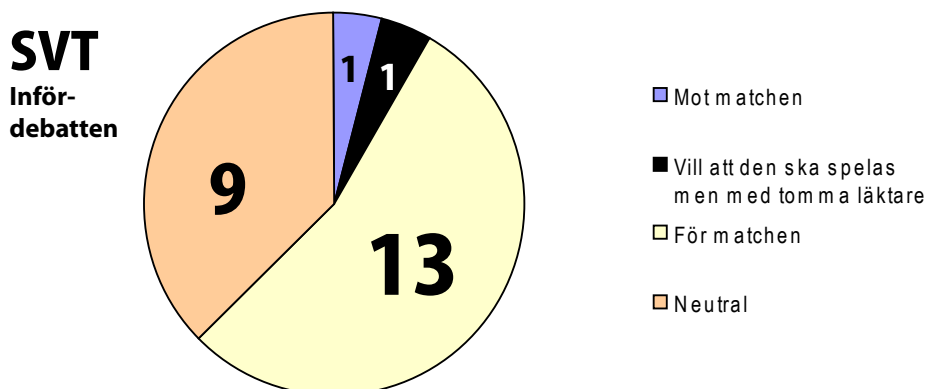
OLLE SJÖGREN

Fakta/ensidig behandling

Ensiktig behandling är en regel som formuleras i sändningstillståndet. Granskningsnämnden, som ser till att den åtlids, sammanfattar den på följande sätt på sin hemsida:

"Kontroversiella ämnen eller händelser får inte behandlas ensidigt på det sättet att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program. Det är dock tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, om detta klart framgår av programmet eller programpresentationen. En ensidig framställning i ett program kan balanseras av ett annat program".

Figur 8: Antal intervjuade personer under infördebatten 10 februari – 5 mars, samt deras åsikter.

Totalt intervjuades 24 personer i 15 inslag under infördebatten.

TV4 mer balanserat

För att komplettera SVT-undersökningen har vi undersökt TV4-nyheternas bevakning av samma händelse. Vi har även här koncentrerat oss på intervjuobjekten under infördebatten och i övrigt utfört undersökningen på exakt samma sätt.

Eftersom TV4 bara hade två nyhetsprogram som täckte Davis Cup-matchen i Malmö, TV4-nyheterna och TV4 Malmö (vi undersökte tre program hos SVT), blev det färre intervjuade personer där: sammanlagt 27 stycken jämfört med SVT:s 44. Denna totala grupp är väldigt jämförbar hos TV4: 8 personer som är mot matchen och 9 personer som är för att uttala sig. SVT:s val av intervjuobjekt är mer obalanserat. Orsaken kan vara en kombination av att SVT har fler inslag totalt och att pro-matchfolket, vilket till största delen består av politiker och idrottstjänstemän, är fler och mer villiga att uttala sig. Det handlar i så fall om nyhetsvärdering. Politikens uttalanden väger tyngre än om någon från organisationen Stoppa Matchen skulle lägga fram sina argument mot att matchen överhuvudtaget ska spelas.

UNDER INFÖRDEBATTEN ÄR SVT ÄNNU MER OBALANSERAT än under hela bevakningen av händelsen. Bara 1 person som

är mot matchen jämfört med 13 personer som är för att uttala sig där. TV4 har bättre balans, men inte mycket. Där är siffrorna 2 respektive 8.

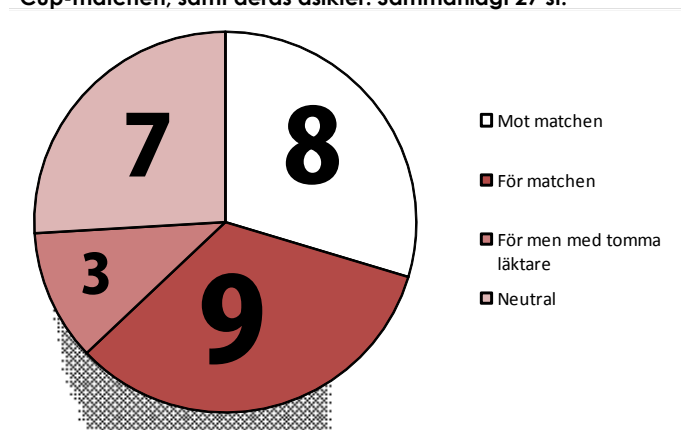
ATT OBALANSEN BLIR mer påtaglig under infördebatten kan ha flera orsaker. Som det står ovan kan det bero på nyhetsvärdering. Det kan också bero på att anti-matchfolket inte var så villiga att uttala sig, att de ville vänta tills själva demonstrationerna satte igång. Under själva demonstrationerna var både SVT och TV4 mer balanserade, eftersom man då fick synpunkter från demonstranter. Men varför tog redaktionerna kontakt med så få matchmotståndare under infördebatten? Varför fick matchförespråkarnas argument stå oemotsagda så ofta både i SVT och TV4?

OBALANSEN HADE VARIT mer förståelig om uttalandena inte varit så anklagande. Det handlar nämligen inte om ren faktapresentation om varför matchen bör spelas, utan om hur fel matchmotståndarna har. Vid tre tillfällen, både i SVT och TV4, beskyller idrottsborgarrådet Madeleine Sjöstedt (fp) Malmös kommunalråd Ilmar Reepalu (s) för att vara antisemitisk när han inte vill att matchen ska spelas inför publik. Han får försvara sig en av gångerna.

OLLE SJÖGREN

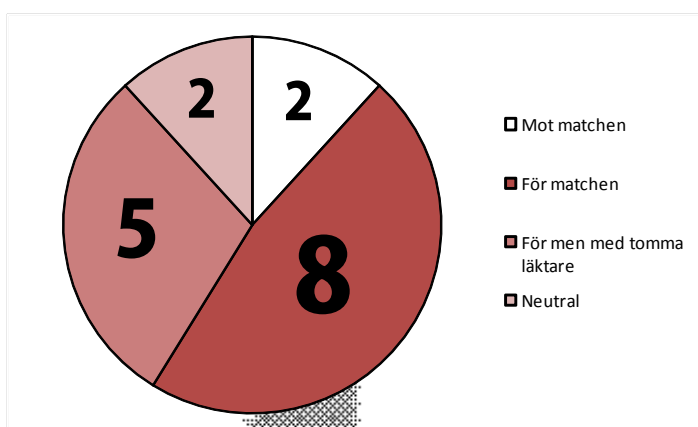
TV4 Totalt

Figur 9: Antal intervjuade personer under alla (ej idrottsliga) nyhetsinslag 10 februari – 13 mars som rör Davis Cup-matchen, samt deras åsikter. Sammanlagt 27 st.

TV4 Infördebatten

Figur 10: Antal intervjuade personer under infördebatten 10 februari – 5 mars, samt deras åsikter. Sammanlagt 17 st.

Slagorden skallade i Malmö

Men var de antisemitiska? Trots dess höga nyhetsvärde valde Rapport att inte sända filmen där slagorden hördes.

Debatten som följde efter Davis Cup-matchen mellan Sverige och Israel i Malmö handlade mycket om att en grupp demonstranter ska ha skanderat arabiska ramsor som hade ett antisemitiskt budskap. Händelsen togs inte upp av några nyhetsmedier till en början. Först när den judiska organisationen Frihet i Mellanöstern skickade en privat film tillsammans med en svensk översättning av ramsan till SVT uppmärksammades händelsen. Efter att filmklippet sänts i Sydynytt vaknade kritikerna:

Ramsan, som riktar sig specifikt mot judar och inte mot staten Israel, är vanlig i Mellanöstern. Att den förekommer ihop med Hamas-flaggan är väntat. Hamas är en antisemitisk rörelse som hänvisar till "Sions vises protokoll" i stadgarna. Detta är väl känt även för den som inte talar arabiska.

– Per Gudmundson (ledare i SvD, 090311)

Svenska medier undanhöll detta budskap från sina läsare och tittare. Varför? Anser svenska journalistkåren att denna rasism och detta hat mot judar är något fullt naturligt och rimligt? Eller är man bara så totalt okunnig om vad som sker i Sverige att man inte förstår?

– Dick Erixon (blogginlägg, 090311)

DEN NYLIBERALA debattören Dick Erixon menar att SVT medvetet valde att inte filma de demonstranter som skanderade ramsan. Och om de filmades, så valde SVT att inte sända materialet. Därmed var SVT:s bevakning av demonstrationen partisk, enligt Erixon. Han utvecklade sitt resonemang när vi träffade honom i Stockholm.

– Den här ramsan kom från det stora, utannonserade och lagliga demonstrations-tåget som SVT hade koll på och bevakade. Hur kan man missa att filma det? Hade det varit en nazistisk demonstration så hade SVT lyft fram budskapet, men det gjorde man inte här. Demonstranterna skrek slagord som handlar om att fördriva judarna, vilket mycket väl kan åtalas för hets mot folkgrupp, men det blundade man för. Journalisterna är väl inte dumma. Jag tror att de medvetet valde att inte rapportera om det.

Redaktören på Rapport som var ansvarig för bevakningen av Davis Cup-demonstrationen var Göran Larsson. Han reagerar oförstående när han får höra Dick Erixons anklagelser och ger sedan sin version av situationen: SVT:s kameramän och reportrar på plats uppfattade helt enkelt aldrig slagorden. Någon dag efteråt skickades dock den privata filmen av slagorden till Rapport. Men man sände den inte. Göran Larsson tog istället beslutet att vidarebefordra den till Sydynytt.

– Vi tyckte att det låg på en lokal nivå. Jag skickade bara vidare filmen och vet inget mer än att det blev en debatt om slagorden, om de var antisemitiska eller inte, veckan efter demonstrationen, säger Göran Larsson.

PÅ SYDNYTT I Malmö uppmärksammades filmen så fort den anlände, enligt Sydynnys redaktör Gösta Backlund. Men han ställde sig skeptisk till den bifogade svenska översättningen av den arabiska ramsan som gjorts av Frihet i Mellanöstern. En oberoende översättning krävdes innan filmen kunde offentliggöras.

– Vi misstänkte att den bifogade översättningen kunde vara felaktig då den sa att slagorden var kraftigt antisemitiska och våldshetsande. Det lät lite för extremt. Den judiska föreningen som spelat in filmen var ju inte direkt neutrala. Vi lät därför islamologiska institutionen i Lund översätta och tolka budskapet, och deras översättning skilde sig åt från den första.

DEN FÖRSTA ÖVERSÄTTNINGEN och tolkningen gick ut på att en massaker av judar skedde i den arabiska staden Khaybar, vars namn regelbundet skanderas i ramsan, och att ramsan därigenom uppmanar till just en massaker av judar. Islamologiska institutionen i Lund kunde dock inte bekräfta det, utan sa till Sydnytt att ramsan inte behövde ha en antisemitisk innebörd. Den var för komplex för att kunna tolkas åt något håll; till exempel har staden Khaybar en bredare historisk betydelse för muslimer än den som bara berör massakern. Det föranledde en ganska hetsig debatt, som sändes uppdelad i flera nyhetsinslag i Sydnytt och i programmet Debatt, där man ställde frågan om ramsan var uttalat antisemitisk eller inte. Gösta Backlund menar att ett tydligt svar aldrig nåddes.

– Argumenten bollades fram och tillbaka, men ingen

sida kunde visa upp några fasta bevis, säger han.

DET VAR OCKSÅ vad Justitiekanslern Göran Lambertz kom fram till efter att ha behandlat anmälningarna som kom in mot dem som yttrat slagorden. Han lade ner ärendet. "Enligt JK handlar det inte om några eventuella yttrandefrihetsbrott", rapporterade Sydnytt i debattens efterdyningar.

Dick Erixon är skeptisk till JK:s beslut.

– Det är klart att Islamologiska institutionen säger att ramsan inte är antisemitisk. De är ju inte direkt Israelvänliga själva. Visst, ramsan är svårtolkad, men rasism ska inte tillåtas bara för att den uttrycks på ett annat språk.

HURUVIDA SLAGORDEN var antisemitiska eller inte är fortfarande inte fastställt. Ingen av de demonstranter som yttrade dem har i alla fall åtalats. SVT:s roll i det hela är oklar. Men Rapport-redaktören Göran Larssons agerande, att inte sända filmklippet i Rapport, kan ifrågasättas. Varför låg filmklippet på "en lokal nivå", när resten av demonstrationen hade det högsta nyhetsvärdet nationellt under hela helgen?

OLLE SJÖGREN

Fakta/Slaget vid Khaybar

Utkämpades år 629 e.Kr. mellan Muhammed och dennes styrkor och judarna i oasstaden Khaybar i Saudiarabien. Enligt muslimska källor attackerade muslimerna judarna efter att dessa hade brutit en fredsöverenskommelse och där efter barrikaderat sig i ett fort. Anledningen till attacken var närvaron av den judiska stammen Banu Nadir (som tillsammans med angränsande arabiska stammar sedan tidigare varit i konflikt med Muhammed) i Khaybar. Man kan också finna motiv i att Muhammed ansåg sig behöva höja sin prestige bland sina följeslagare, liksom behovet av byte och rov för att kunna fortsätta och underhålla följande erövringar.

Judarna i Khaybar gav slutligen upp och tillläts leva kvar i oasen under löfte att de gav hälften av vad de producerade till muslimerna. Judarna fortsatte leva i oasen ytterligare flera år innan de blev fördrivna av kalif Umar. Slaget är således också viktigt därför att det gav upphov till ett viktigt prejudikat inom islamsk lagstiftning, nämligen införandet av den skatt, jizya, som alla icke-muslimer (benämnda dhimmi) under muslimskt styre hade att erlagga till det muslimska samfundet, liksom utvecklandet av den tradition av konfiskering av mark tillhörig icke-muslimer till det muslimska samfundets kollektiva egendom.

Källa: Wikipedia

En kritisk röst

inifrån SVT

Janne Josefsson har anklagats för att vara både vänster- och höger-
vriden. Själv är han övertygad
om att journalisternas värderingar
påverkar rapporteringen.

FOTO: SVT

Det går undan när Janne Josefsson leder vägen genom korridorerna och upp för trapporna i SVT-huset i Göteborg. Han berättar om de nya lokalerna efter flytten från Örgryte samtidigt som han hejar och skrockar med nästan alla som vi möter. Energin från Debatt och de många reportagen, de som har gjort honom till en av SVT:s mest kända och respekterade journalister, känns igen.

Samma reportage har också rört upp starka känslor. Janne Josefsson har varit kritiserad från alla håll och kanter. De mest kontroversiella reportagen de senaste åren har behandlat rasismen hos moderaterna, bidragsfuskets bland invandrare, göteborgskravallerna och vänsterpartiets kommunistiska band. Han har beskyllts för att gå både vänstern och högerens ärenden, men anklagelserna om att han är socialist har ändå varit vanligast.

– Jag har ju jobbat i närmare 35 år, och de beskyllningarna har funnits längs hela min karriär. Jag kom till SR som ung reporter 1975, mitt uppe i vänstervågen. Fanns det en yrkesgrupp som mer än någon annan påverkades av vänsterströmningarna så var det journalister, säger han.

DÅTIDENS JOURNALISTER utbildades på det som, på grund av de dominerande värderingarna, kallades för "kommunisthögskolan". Efter examen började de jobba på lokalradiostationer, TV-kanaler och tidningar med målet att förändra och förbättra världen. Men det var en förbättring som skulle gå i en marxist-leninistisk riktning, en ideologi Janne Josefsson inte sympatiserade med trots att han var med i epokens vänsterrörelse. Hans sympatier låg inledningsvis i andra änden av den politiska skalan.

– Jag var ju liberal och medlem i folkpartiets ungdomsförbund, men radikaliserades snabbt och blev anarkosyndikalist. Jag blev journalist för att jag stod till vänster. Jag skri-

ver under på att jag har varit det, och det har haft både positiva och negativa sidor.

HAN PRATAR OM att den här förändringsviljan som fanns inom vänsterrörelsen och som påverkade den tidens journalister bär på en kraft som kan åstadkomma lysande samhällsjournalistik i bästa fall. Men att risken är också stor att det snarare leder till en "slapp åsiktsjournalistik".

– Man ser inte ens att det är värderingar till slut, utan alla tycker likadant. Det kväver en bra oberoende journalistik, säger han och nickar åt en kollega.

Vi sitter nära kaffemaskinen och SVT-medarbetarna passerar regelbundet.

ATT JOURNALISTIKEN har påverkats av vänstervridningen tror han absolut på.

– Det tro fasen att det får effekt på vad det är för reportage man gör, om 70 procent står till vänster på en redaktion, säger han.

Exempel på det är att man blundade inför vad som skedde bakom Berlinmuren, något han kallar "ett otroligt journalistiskt svek", samt oviljan att göra upp med vänsterpartiets förflutna.

– Varför är vi de enda och kanske de första som gör det? Vi märkte ju hur folk reagerade, "ska det verkligen vara nödvändigt att granska det partiet?". Men varför skulle vi inte granska det partiet?

DEN FRÅGAN STÄLLER han retoriskt när han berättar om reaktionerna på Uppdrag Granskningens reportageserie om vänsterpartiets mörka historia. Tendensen att tabubelägga vissa åsikter som inte stämmer överens med de förhärskande åsikterna inom journalistkåren existerar fortfarande även om han tycker att det har skett väldiga förändringar. Ett exempel på att tendensen finns är ensidigheten i invandrarfrågan. Närmare bestämt att den generösa inställning till flyktingar och invandrare som finns inom kåren

har lett till att vissa frågor inte tagits upp.

– Ett av de största journalistiska sveken som vi som kår har sysslat med under de år som jag har jobbat är flykting- och invandrapolitiken. Man har stämplat rasist i pannan på traditionell svensk arbetarklass som har sett sin trappuppgång förvandlas på ett par år.

– Ett reportage vi gjorde på Uppdrag Granskning om bidragsfusk bland invandrare var som att svära i kyrkan, som om vi var sverigedemokrater bara för att vi tog upp detta. Det är precis tvärtom. Det kommer att gynna invandrarfientliga och rasistiska och reaktionära grupperingar om vi journalister inte berättar och rapporterar om det vi vet. Jag känner att jag i de sammanhangen nästan kvävs, för jag tycker att man ska ha olika synpunkter så att journalistiken också kan ta upp de här tabubelagda ämnena.

ETT PROBLEM SOM ÄR relaterat med nedtystandet av vissa frågor är att det existerar en viss föreställning inom public service som går ut på "vi vet bättre". Men det leder bara till att det existerar en offentlig diskussion på olika etablerade debattforum och en helt annan bland folket.

– Jag är stolt över att jobba inom public service, jag är jättemån om att slåss för att vi ska ha det, men den här vänstervridningen har hotat trovärdigheten. Jag vill upp med grejerna, ut bland folk, in med det i studion, upp med det till ytan, ta en rejäl diskussion, säger han och gestikulerar engagerat.

MEN HUR KAN ETT fall av vänstervridning eller partiskhet se ut i praktiken? Det är inte helt lätt att säga eftersom det inte handlar om tydliga fall där journalisten har som avsikt att skildra en situation eller företeelse på ett tendentiöst sätt. Det är snarare så att värderingarna påverkar det journalistiska materialet på ett mer subtilt vis.

Janne Josefsson är inte rädd för att kritisera sina kollegor på SVT.

FOTO: SVT

Janne Josefsson berättar om en situation när redaktionen på Uppdrag Granskning riskerade att göra en alltför hård vinkling på ett reportage. De jobbade med ett inslag om en korrupt direktör som hade köpt en stadsarkitekt och byggt ett hus utan bygglov. Uppgiften om mutan kunde inte riktigt verifieras och redaktionen valde att inte sända inslaget. Det var egentligen inte en nödvändig detalj för reportaget och de hade dessutom kunnat inkludera det utan egen risk, men konsekvenserna för direktören och hans familj skulle bli för stora ansåg de.

DET HANDLAR ALLTSÅ inte om att låta fler parter på en sida komma till tals eller att ge falsk fakta, utan snarare att driva en tes för hårt så att skildringen blir skev.

– Det är inte ofta en siffra eller en faktauppgift är fel, utan när man jobbar med TV, med ljud och bild, så kan man göra vissa förskjutningar. Man förstärker den sida som gynnar den tes man driver och undertrycker den sida som talar mot tesen. Det är lömska saker som är svåra att upptäcka. Jag har gjort mig skyldig till det och andra har gjort sig skyldiga till det och det här måste vi se upp med i och med den maktposition vi har.

SOHEIL POURESMAILI

Den här vänstervridningen har hotat trovärdigheten

SVT tvingade honom att sluta blogga

Subjektiviteten är inte ett problem i sig. Problemet är att en total objektivitet inte går att uppnå. Det tycker Per Gudmundson, ledarskribent på Svenska Dagbladet. En privatisering av SVT skulle lösa många av problemen, menar han.

Per Gudmundson är ledarskribent på Svenska Dagbladet och driver en av de mest populära politiska bloggarna i landet. Det som gör honom intressant är att han är kritisk mot SVT samtidigt som han själv har arbetat där. Under fyra år var han redaktör på Studio 24. Samtidigt drev han också sin blogg med tydlig politisk prägel, något som resulterade i konflikt med programledningen som krävde att han skulle sluta eftersom det stred mot bolagets opartiskhetskrav. Som SVT-anställd får man inte blogga om samma ämnen som man arbetar med.

I en intervju i Journalisten säger han att beslutet var rimligt och logiskt och slutade därför blogga. Samtidigt ifrågasatte han SVT-ledningens krav. Han undrade om det inte också skulle vara förbjudet för SVT-anställda att delta i demonstrationståg, vara medlem i politiska partier eller skriva böcker som behandlar politiska ämnen, som

exempelvis Björn Elmbrant har gjort. Mest kritisk var han till objektiviteten, som han kallade för ouppnåelig, och uttryckte det som att "jag tillhör de som tror att tittarna, lyssnarna och läsarna har genomskådat bluffen om objektivitet och opartiskhet och insett att journalisternas arbete färgas av de värderingar de har".

HAN ÄR VISSERLIGEN kritisk till SVT:s uppdrag och tycker att journalisternas värderingar kan påverka rapporteringen, men samtidigt har han ett nyanserat förhållningssätt, vilket kanske beror på att han faktiskt haft SVT som arbetsplats och känner till arbetsrutinerna och diskussionerna gällande opartiskheten och de journalistiska principerna.

Vi träffade Per Gudmundson på Svenska Dagbladets redaktion i Stockholm.

– Visserligen är det så att public service-bolagen har en överrepresentation av journalister med vänstersympatier. Jag tror inte detta medför en medveten konspiration att förmedla en viss världsbild eller en viss nyhetsbild, men jag tror att det blir så. Jag vet ju att det pågår en daglig självvrannsak. Det finns ju inte ett morgonmöte som inte innehåller "skulle vi ha gjort något på ett anorlunda sätt?". Men jag tror att det finns en uppsättning värderingar inbyggda i både

Per Gudmundson var tidigare anställd som redaktör på SVT. Han valde att sluta eftersom kraven på objektivitet var för höga.

FOTO: PRESSBILD/SVENSKA DAGBLADET

public service-bolagen och i journalistkåren som helhet där vi föreställer oss att vi är på de godas sida, och reflekterar inte mer över det. Vi föreställer oss att vi är opartiska fast vi egentligen hamnar i en position som i sig är ett ställningstagande, säger han.

EN SITUATION DÄR den här tendensen visar sig är rapporteringen från det senaste kriget i Gaza. Per Gudmundson tycker att SVT:s bevakning fokuserade för mycket på offren på den palestinska sidan, trots det höga nyhetsvärde som de många dödsoffren där innebär, än på Hamas raketangrepp på Israel. Han förklarar det med att man på SVT har en större beredskap att rapportera om israeliska anfall än palestinska, samtidigt som han påpekar att det kanske beror på att det ställs högre krav på en demokrati än på en terrorstämplad organisation.

Per Gudmundson är alltså kritisk till SVT:s förhållande till opartiskhetskravet, och tycker inte att det riktigt går att uppfylla. Han säger också att subjektiviteten inte behöver vara ett problem, det kan snarare fungera som en lösning på problemet.

– SVT och SR har ju haft systemet med kommentatorer, där man haft en högerkommentator och en vänsterkommentator. Då har man använt subjektiviteten till nå-

got bra. En ännu bättre lösning enligt Per Gudmundson vore att privatisera SVT. En uppfattning som baseras på hans politiska uppfattning att alla statliga bolag bör avregleras.

– Allt det man vill påstå sig göra inom public service sköts lika bra av andra aktörer. Jag anser att det SVT och SR gör skulle skötas åtminstone lika bra eller bättre av andra utan att tvinga folk att betala för det.

Varför tror du den ideologiska sammansättningen på SVT ser ut som den gör?

– Det finns ju en journalistideologi som lockar till sig en viss typ av människor, som är extra upprörda av vad vi betraktar som orättvisor och vill ställa dem tillrätta med hjälp av sin rapportering. Jag är ju själv sån men har kommit fram till att högerpolitik är bättre för att avhjälpa orättvisor.

ATT SVT SOM ORGANISATION skulle favorisera en typ av åsikter och att detta påverkar vilka som anställs tror han inte alls på.

– Man får jobb efter kompetens. SVT och SR plockar in folk som är bäst. Jag tycker ofta det är de bästa i varje årskull som hamnar där. Det handlar inte vad man tycker utan vad man presterar. SVT och SR har otroligt mycket kompetent folk.

SOHEIL POURESMAILI

"Vi har en hög standard"

Jan Axelsson tycker att SVT:s journalister är opartiska – mestadels

Han är programdirektör för nyheter, sport och current affairs på SVT. Han har i drygt 20 år arbetat i ledningen för SVT:s nyhetsverksamhet och bland annat varit chef på Rapport i åtta år.

Vi ringde Jan Axelsson för att ta reda på hur han förhåller sig till kritiken och anklagelserna om vänstervridning.

Jan Axelsson har tidigare diskuterat på Expressens debattsidor med journalisten Joakim Nilsson om SVT:s opartiskhet. Joakim Nilsson argumenterade då för att SVT borde erkänna subjektivitetens påverkan på verksamheten. Enligt Jan Axelsson finns det inga bevis för påståendena om partiskhet och vänstervridning. I allt material från SVT som dokumenterats och granskats genom åren finns inget som skulle bevisa det enligt honom.

– Vi har våra brister men jag vill nog påstå att vi har en hög genomsnittlig standard. Det finns inget mediaföretag i det här landet som ens är i närheten av den granskning som vi är utsatta för hela tiden. Hur skulle vi systematiskt vara vridna åt det ena eller andra hållet och fortsätta ha vår ställning? Det går ju bara inte ihop, säger han.

EN DEL AV SVT:S kritiker säger att problemet är den självutnämnda position SVT intar som opartiskhetens främsta försvarare. Men att SVT sticker ut hakan vad gäller opartiskhet och oberoende är inget problem enligt Jan Axelsson.

– Det här med opartiskhet och saklighet står i vårt sändningstillstånd. Det är grundbultarna i vår verksamhet, det är oerhört centralt. Vi måste därför i alla lägen markera att detta är oerhört viktiga saker för oss.

HAN ÄR NOGA MED att påpeka att SVT inte är perfekt och att de i enstaka fall misslyckas med en balanserad bevakning. Men de fall där de fällts av granskningsnämnden är inte något bevis på en politisk tendens menar

Jan Axelsson har ingen aning om vad SVT:s journalister har för åsikter.

han. Det är snarare enstaka misstag där rutinerna brustit.

– Jag vill nog påstå att vi har en hög genomsnittlig standard. Sedan misslyckas vi i ett antal fall med detta, då kan vi fällas i granskningsnämnden. Vi är naturligtvis ödmjuka i den meningen att vi måste bli bättre hela tiden, säger han.

JAN AXELSSON ÄR NÅGOT överraskande helt ovetande om hur partisympatierna ser ut inom journalistkåren och på SVT. När han får reda på dess fördelning säger han först att han inte tror "ett skvatt" på det. Han ändrar sig dock när han får veta att det är forskaren Kent Asp som står bakom statistiken och säger sig då vara "lätt skeptisk". Han bedyrar att han aldrig märkt att journalisterna på SVT har partisympatier åt varken vänster eller höger.

– Jag har ingen som helst uppfattning om vad folk här har för åsikter, jag har ingen aning om hur medarbetarna röstar, säger han.

SOHEIL POUREMAILI

Politiker har tagit plats i SVT-toppen

DN:s ledarskribent Lisa Bjurwald har länge varit kritisk mot SVT. När tankesmedjan Timbro bad henne att gräva i SVT:s ägarstruktur och ekonomi var hon inte sen att tacka ja. Det resulterade i rapporten "Den ömtåliga plantan" som kom ut förra året.

För tre år sedan lanserade SVT marknadsföringskonceptet Fri Television. Det har sedan dess använts i olika reklamkampanjer i vilka man har understrukt skillnaden mellan SVT:s ej existerande och andra kanalers stora beroendeställning till politiker och kommersiella aktörer. Den mest uppmärksammade reklamkampanjen gjordes 2007 och handlade i stora drag om konkurrenternas ägarförhållanden och reklam riktad mot barn. Kritiken i kampanjen var tydlig, och bland andra TV4:s kommunikationsdirektör Cecilia Gierth tog illa vid sig: "I filmen om fri barn-tv verkar budskapet som hämtat från Sovjetunionen. Det känns extremt statskapitalistiskt och talar om för folket vad de ska tycka", sa hon.

DENNA UTGÅNGSPUNKT TOG DN:s ledarskribent Lisa Bjurwald i sin rapport "Den ömtåliga plantan" som publicerades av Timbro 2008. Likt de andra SVT-kritikerna vi har pratat med skriver hon om ett hyckleri som pågår inom public service-företaget. Hon menar att SVT är flitigt i sin kritik mot sina konkurrenter, men dåligt på att granska sig självt vad gäller huruvida public service-reglerna uppfylls. Här exemplifierar Bjurwald med SVT:s Fri Television-kampanj, som hon menar kastar ljus på en rad motsägelser:

- SVT hävdar att ägarkonstruktionen garanterar oberoende, men konstruktionen innebär

snarare ett politiskt inflytande i SVT, av ett slag som medför en demokratisk risk.

- SVT hävdar att dagens finansieringsmodell är den mest effektiva för att nå målen, men i själva verket leder licenssystemet till nonchalans och dålig måluppföljning.
- SVT hävdar att dess kanaler är fria från reklam, men låter ökande sponsringsintäkter påverka utbudet.
- SVT tar kraftfullt avstånd från reklam riktad mot barn, men använder långtgående kommersiella metoder samt bedriver sidoverksamheter som inte sällan är riktade mot barn.
- SVT hävdar att dess kanaler är de enda som tillhandahåller public service-tv, men flera svenska konkurrenter erbjuder i dag en ännu större koncentration av kvalitets-tv i sina tablåer.
- SVT hävdar att ingen annan har kapaciteten att tillhandahålla public service-tv, men använder samma innehållsleverantörer som de kommersiella kanalerna.
- SVT har till och med internt haft svårt att få trovärdighet i Fri television-begreppet, och har därför sett tveklaktiga metoder som nödvändiga för att lansera kampanjen både internt och externt.
- SVT lyfter fram BBC som ett internationellt föredöme för en public service-station, men saknar insikt och intresse för den självvranskan och de förändringar som BBC har insett måste följa i ett nytt medielandskap.

– Lisa Bjurwald, "Den ömtåliga plantan" (2008)

LISA BJURWALD SKILJER sig från de andra kritikerna i det att hon inte går in på ämnet politisk opartiskhet bland de producerande journalisterna, utan behandlar mer det organisatoriska. Hon redogör sakligt för SVT:s

FOTO: JOHANNA HANNO

ägarstruktur, licensavtalet och sponsringen. Hennes slutsats blir att SVT inte är så politiskt och kommersiellt oberoende som man hävdar.

NÄR VI TRÄFFAR HENNE i Stockholm berättar hon vad som fick henna att skriva *Den ömtåliga plantan* från första början.

– Jag tyckte det var förvånansvärt lite som skrivits om ägarstrukturen. Men även mycket av det andra, som kommersialiseringen, sponsringen och reklam riktad mot barn kände jag behövde granskas mer noggrant, säger hon.

REDOGÖRELSEN ÖVER SVT:s ägarkonstruktion visar att många i styrelsen är aktiva politiker. Vissa har dessutom, i arbetsrollen som politiker, fattat politiska beslut som gynnat SVT. Lisa Bjurwald menar att väldigt få svenskar känner till att detta förhållande existerar.

– Om de kände till det skulle deras syn på SVT skadas tror jag. Moderaterna som nu sitter i regeringen säger i kulturprogrammet att det inte ska finnas något politiskt inflytande och att man ska undvika aktiva politiker i styrelsen. Oavsett om du är vänster eller hårdmoderat tror jag inte att du vill ha politiskt inflytande över televisionen. Det är just därför vi betalar tusentals kronor per år, för att det ska vara politiskt obundet, fritt och oberoende.

DEFINITIONEN AV PUBLIC service är för dålig och oklar – det är det största problemet, menar Lisa Bjurwald. Regeringen har lämnat fritt fram för SVT att fylla begreppet med innebörd, medan förebilden BBC har det tydligare definierat vad som bör och inte bör göras. Det är därför lättare för SVT:s ledning att göra egna tolkningar av kraven som ställts i sändningsavtalet.

– Så länge de själva kan definiera public service kan de säga att "Nej, det bryter inte alls mot public service natur att det finns aktiva politiker". Så det är ett klart problem i debatten hur det definieras.

Men tittar man på styrelseledamöterna så är det ändå bra spridning partimässigt?

– Jag insåg det sen att jag bryr mig mindre om vilken partifärg de har, för att jag irrite-

rar mig så pass mycket på att där finns politiker överhuvudtaget. Jag tror att journalistkåren var rödare förut, jag är inte säker på att den är det idag, inte som på sjuttioalet. Spelar det då någon roll att det är blandat? Nej, jag tycker inte det. Pengar får stort inflytande genom sponsringen, och politiker får stort inflytande. Sen bryr jag mig inte om det är till exempel centerpartister som har inflytande.

– Däremot har vi ju sett hur socialdemokratiska riksdagsledamöter motionerar i frågor om mediernas ägarstruktur när de själva sitter i ägarstyrelsen. Det är ju helt klart olämpligt. Varför är det då ingen som säger emot? Jo, för att ingen vanlig människa, inte ens de andra riksdagspolitikerna, känner till vilka som sitter i styrelsen.

Du nämner flera exempel där styrelseledamöter agerat tvivelaktigt. Åke Gustafsson till exempel gav pengar till en SVT-producerad film i egenskap av politiker. Det luktar mygel. Varför uppmärksammades inte det i några medier?

– Jag blev väldigt besviken över att min rapport inte fick så mycket uppmärksamhet, eller ingen uppmärksamhet alls. Jag misstänker att när man är ung kvinnlig journalist och kommer med en rapport på ett område som är grävjournalistiskt och därför macho, så blir det på det sättet. Eller så är folk helt enkelt så ointresserade av public service.

Hur stor makt har de här politikerna över SVT:s innehåll?

– Jag tror inte att de har direkt inflytande över innehållet, men det obehagliga är att möjligheten finns, det är mer likt Ryssland än Sverige. Vill de påverka så skulle de kunna göra det, och vill de påverka debatten utan att det framgår att det kommer från

styrelsen så kan de uppenbarligen också göra det i egenskap av riksdagsledamöter. Den möjligheten ska inte finnas.

Du skriver att SVT haft en unik position i det socialistiska svenska folkhemmet. Vad menar du med det?

– De har ju förstärkt de ideal som fanns under den här tiden – till exempel Ville, Valle

och Viktor – för att sprida socialistiska ideal, och man har upprätthållit det där och bidragit till det. När en ung Sahlin intervjuas i SVT och får frågan: "Hur kommer det sig att du som är så ung är så klok?". Så kunde det vara på den tiden. Det har fungerat som ett statligt propagandaorgan, men det tycker jag inte det gör längre, men

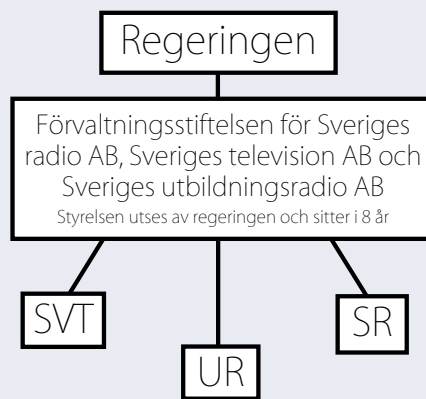
det är klart oroväckande att man gjort det under så lång tid.

SVT ska vara fria från allt kommersiellt tänk, men säljer ändå Bolibompa-drakar, andra leksaker och sponsras av olika företag. Varför reagerar folk inte på det?

– Folk känner bara igen reklam när det ser ut som reklam, när de säger att nu är det reklampaus eller när någon håller i en stor McDonalds-skylt. Jag tror inte folk vet vad sponsring är för något. Vi har ju ett exempel när SVT byter kanal under sportsändningar bara för att visa sponsringsmeddelandet en extra gång. Sponsringen drar ju ändå in 50 miljoner per år. Om man gick ut med en stor kampanj, stoppa sponsringen, då tror jag väldigt många skulle reagera. Du behöver inte vara särskilt insatt för att instinktivt förstå att det inte är riktigt rätt. Anledningen till att vi betalar är ju för att det ska vara en reklamfri kanal, sen när de i praktiken drar in 50 miljoner på vad som egentligen är reklam, det går bara inte ihop.

OLLE SJÖGREN

Public service ägarstruktur

Det beror på nyhetsvärdering

Huruvida SVT är vänstervridet eller inte är en svår fråga att svara på. Att ta reda på det har heller inte varit vår intention. Vi har snarare velat visa bredden av olika åsikter som finns i diskussionen. Vi har talat med både personer som är kritiska till SVT:s verksamhet och personer som försvarar den. Vi har mött personer som arbetar på SVT och andra som kommenterar utifrån. Argumenten skiljer sig kraftigt åt beroende på vilken sida de representerar, men i vissa fall sammanfaller de också.

I PRINCIP HANDLAR debatten om SVT:s partiskhet och vänstervridning om politiska motsättningar. Att människor med borgerliga politiska sympatier kritiserar övervikten av journalister med vänstersympatier är föga förvånande. Om förhållandet varit det omvända, att public service-bolagens journalister till 71 procent sympatiserat med de borgerliga partierna hade nog människor med vänstersympatier protesterat minst lika kraftigt.

Vi har under arbetets gång märkt att de anklagelser som riktas mot SVT av kritikerna inte handlar om klockrena fall av tendensiös rapportering.

I debatten finns två sidor: de som hävdar vänstervridningen samt de som förnekar den. På båda sidor finns starka intressen som skapar en situation där påståendena och förklaringarna avfärdas av respektive läger. Kritikererna visar på fall där rapporteringen på något sätt brustit. De hävdar att det beror på partiskhet eller allmän vänstervridning. SVT-folket i sin tur, med vissa undantag, menar att det beror på enstaka fall av obalans, att det rör sig om tillfälligheter som blivit överdrivna.

DET LIGGER SJÄLVKLART i sakens natur att kritikerna angriper SVT när de i grunden är motståndare till statliga medier. Att journalister på SVT vidhåller sin professionalism och menar att vänstervridningen inte existerar, trots likriktningen i politiska sympatier, var nästan lika självklart.

I vår fallstudie märkte vi en obalans i antalet representanter för de olika sidorna i konflikten. Uppenbart fler personer som var för matchen fick uttala sig i programmen. Även fokuseringen på våldet har enligt de personer vi talat med varit för stor.

Någon partiskhet baserad på vänsteråsikter verkar alltså inte finnas i detta specifika fall. Något man snarare

skulle kunna hävda är att bevakningen i samband med Davis Cup matchen var högersvriden, eftersom matchförespråkarna fick större utrymme än motståndarna samt för att våldet som utövades av vänsterautonoma aktivister fick oproportionerligt mycket utrymme i sändningarna. SVT försökte alltså inte skönmåla demonstranternas agerande, effekten blev istället den motsatta.

NU VAR DET NATURLIGTVIS inte så att SVT medvetet, med något slags dolt motiv, valde att vara obalanserat. Obalansen är till stor sannolikhet ett resultat av nyhetsvärdering i detta specifika fall. Matchförespråkarna fick större utrymme än motståndarna eftersom det lutade åt att matchen skulle ställas in eller spelas utan åskådare. Det är ett kontroversiellt beslut och det förefaller naturligt att de som är kritiska till ett sådant beslut i större utsträckning hamnar i fokus. Dock är det anmärkningsvärt att TV4, som sällan anklagas för att vara vänstervridet, har en mycket mer balanserad grupp av intervjuobjekt och alltså är mindre höger än SVT.

När det gäller våldet som blev alltför uppmärksammat är det inte svårt att föreställa sig allmänintresset för sådana TV-bilder och det stora nyhetsvärde detta skapar. Det är givetvis mer intressant att titta på några få ungdomar som sparkar på en piketbuss än flera tusen demonstranter som tågar lugnt och fredligt genom Malmö.

I EN RAPPORT SOM ÄR kritisk mot New York Times rapportering av Israel-Palestinakonflikten räknas antalet representanter från de båda sidorna. Det större antalet palestinier som intervjuas och syns på bild hävdas vara resultatet av en vänsterlutande *bias* (partiskhet). Men vad som är partiskt tycks i hög grad vara en subjektiv definition. Nyhetsurvalet i ett visst fall kan uppfattas som högersvridet av en person med vänstersympatier, när det i själva verket handlar om gängse nyhetsvärdering som resulterar i något som kan uppfattas som obalans.

Vi menar att vissa fall av påstådd vänstervridning kan vara konsekvensen av en liknande situation som Davis Cup-matchen, där nyhetsvärderingen bidrar till en viss obalans som kan misstolkas som partisk eller snedsvriden. Ett fall är bevakningen av det amerikanska presidentvalet där Barack Obama fick mycket större utrymme i SVT:s bevakning som därmed blev beskydd för partiskhet av kritikerna. SVT:s svar på den kritiken är att Obama, med sin

intressanta bakgrund och personlighet, hade ett mycket högre nyhetsvärde än McCain vilket resulterade i fokuseringen på just honom.

SLUTSATSEN AV DETTA är att man i första hand ska ta nyhetsvärderingen i beaktande när man granskar anklagelserna om vänstervridning och partiskhet.

SOM RESULTAT AV nyhetsvärdering eller inte, vänstervridningen existerar likväl. Inte lika frekvent som kritikerna säger, men mer än vad SVT vill påstå. Den oproportionerliga andelen vänstersympatisörer inom SVT måste ha en viss påverkan på det journalistiska innehållet om syftet är att göra en kritisk granskning av SVT:s journalistik med de förhållanden som råder vad gäller politiska sympatier.

Denna inställning har under arbetets gång förstärkts av den avfärdande och förnekande attityd vi mötte bland personer som har intresse av att hävda SVT:s opartiskhet. Programchefen Jan Axelsson sa först att han inte tror "ett skvatt" på statistiken över journalisternas övervägande vänstersympatier. Vetskapen om att statistiken kommer från Kent Asp, en av Sveriges mest erfarna medieforskare, fick honom att bli lite öppnare. Men han var fortfarande "lätt skeptisk". Han intog direkt en helt förnekande ställning, precis som i hans debattartiklar i Expressen, och det var svårt att få några förklaringar över den kritik som rikts mot vänstervridningen när han inte ens trodde på att journalisterna röstade övervägande åt vänster.

ATT VI TROR ATT journalisternas åsikter och världsuppfattning påverkar rapporteringen innebär dock inte att vi skriver under på att den är vänstervriden. Janne Josefsson uttryckte det som att journalisterna är den yrkeskår som har "de ömmaste tår jag varit med om, värre än polisen". Men det kan vara tår på både vänster- och högerfötter.

De politiska sympatierna kan säkert påverka innehållet till en viss grad men den är i de allra flesta fall begränsad anser vi. Deras påverkan har ingen avgörande betydelse. Visst förekommer partiskhet i vissa fall, men den behöver inte bero på journalisternas värderingar, den beror oftast på något helt annat – den gängse nyhetsvärderingen.

SOHEIL POUREMAILI
OLLE SJÖGREN

Abstract

Title: The Sight – a review of the left-wing party sympathies and bias inside SVT

By: Soheil Pouresmaili and Olle Sjögren, termin 3, JMG, Göteborgs Universitet

Background

The statistic says that the large part of the Swedish journalists has left-wing political views. Especially inside the public service sector, where people who vote for vänsterpartiet are more and those who vote for moderaterna are less compared to the whole journalist corps. Some right-wing debaters even speak of a conspiracy within SVT, that the left-wing views are organizational. Concurrently is the confidence of SVT high amongst the viewers, highest of all mediums.

Main question

Which criticism – if any – against public service is legitimate?

Underfrågor

Who criticize?

How do the journalists themselves look at the criticism?

Theories

The statistics from Kent Asp about the journalists corps political party sympathies, the agenda-setting theory by ??, Jörgens Westerståls theory of the objectivity concept

Material

Interviews with 11 people. Case study: 44 news clips from Rapport, Aktuellt and Sydnytt regarding the before-debate and protests against the Davis Cup game between Sweden and Israel in Malmö. Also 14 news clips from TV4 News.

Method

We have dissected the arguments from the critics and let the representatives from SVT answer to them. We have also gotten views on the problem from more or less objective sources. Three of the interviews were by phone, the rest were eye to eye.

The case study was divided into two parts: the before-debate and the demonstration during the three game days. SVT's material was compared to TV4's.

Results

The criticism against SVT is often exaggerated and without grounds. A reason could be that it's spoken by ideological reasons rather than impartial ones. But sometimes it's correct, and when so SVT isn't completely willingly to admit its flaws. Our case study showed that SVT's reporting was very unbalanced regarding who got interviewed. But it wasn't bias, which one of the critics claimed.

The question about public service credibility is very important. Is the credibility bad, public service is not the only media that's affected. The whole journalist corps is affected as public service is the biggest media organization in Sweden. Those who criticize public service and the left-wing views have a purpose to undermine its credibility. We believe the most of the critics are driven by an ideological aversion to media's own by the government, and less by actual bias and subjectivity.

The background to our choice of subject is our own experience of this disbelief in public service that we have come across recently.

Sammanfattning

Titel: Siktet – En granskning av vänstervridningen och partiskheten inom SVT

Av: Soheil Pouresmaili och Olle Sjögren, JMG, Göteborgs Universitet

Bakgrund

Statistiken säger att övervikten av svenska journalister har vänsterorienterade åsikter. I synnerhet inom public service, där andelen vänsterpartister är större och andelen moderater är mindre än i den samlade journalistkåren. Vissa högerdebattörer talar till och med om konspiration och att den vänsterpolitiska övervikten är organisatorisk. Samtidigt har public service överlag hög trovärdighet bland allmänheten, högst av alla medier.

Huvudfråga

Vilken kritik – om någon alls – mot public service är befogad?

Underfrågor

Vilka kritiserar?

Hur ser journalisterna själva på kritiken?

Tidigare forskning och litteratur

Kent Asps statistik om journalistkårens partisympatier, Jesper Strömbäcks forskning om agenda-setting, Jörgen Westerståls objektivitetsteori och en rad rapporter om partiskhet inom public service.

Material

Intervjuer med 11 personer. Fallstudie: 44 nyhetsinslag från Rapport, Aktuellt och Sydnytt som rör debatten inför och rapporteringen från Davis Cup-matchen i Malmö. 14 inslag från TV4-nyheterna.

Metod

Vi har benat upp kritikernas argument och

låtit representanter för SVT svara på dem, samt fått synpunkter från mer objektiva källor. Vi gjorde tre telefonintervjuer och resten öga mot öga. Fem av intervjuerna gjordes i Stockholm.

Fallstudien delades upp i två delar: infördebatten och själva demonstrationen. SVT:s material jämfördes sedan med TV4:s.

Resultat

Den kritik som riktas mot SVT är ofta överdriven och saknar grund. Ofta för att den uttalar av ideologiska skäl snarare än av sakliga. Men den stämmer ibland, och när den gör det är SVT inte helt villigt att erkänna sina misstag. Vår fallstudie visade att SVT:s rapportering var väldigt obalanserad sett till intervjuobjekt, men inte partisk, vilket en av kritikerna hävdade.

Frågan om public service trovärdighet är väldigt viktig. Är trovärdigheten bristfällig påverkar det inte bara public service, utan hela journalistkåren eftersom public service är en av Sveriges största medieorganisationer. De som driver argumenten mot public service och dess vänstervridning har som syfte att undergräva dess trovärdighet. Vi anar att det mest beror på deras ideologiska motvilja till statsägda medier, och mindre på partiskhet och subjektivitet.

Bakgrunden till ämnesvalet är våra egna erfarenheter av uttryckt misstro mot public service som vi stött på i olika sammanhang.

Arbetsrapport

Syfte och frågeställning

Frågan om public service trovärdighet är väldigt viktig. Är trovärdigheten bristfällig påverkar det inte bara public service, utan hela journalistkåren eftersom public service-bolagen utgör Sveriges största medieorganisation sett till publiken och antalet anställda journalister. De som driver argumenten mot public service och dess påstådda vänstervridning har som syfte att undergräva public service-bolagens trovärdighet alternativt bevisa dess faktiska brister. Det är viktigt att kartlägga hur och i vilken omfattning det görs och vilken grund kritiken har.

Frågorna vi letat svaren på kan formuleras såhär:

- Hur ser kritiken mot SVT ut?
- Vilken kritik – om någon alls – mot public service är befogad?
- Vilka kritiserar?
- Hur ser journalisterna själva på kritiken?
- Vad innebär egentligen vänstervridning?

Metod och material

Till att börja med tog vi del av SOM-institutets och Mediebarometerns statistik gällande journalisters politiska sympatier. Vi fick då bekräftat det en del av kritiken mot public service säger: journalistkåren har övervägande vänstersympatier, 70 procent röstar på s, v eller mp. Det vi inte anat eller hade stött på innan var att vänstersympatierna inom public service var ännu större än i den samlade journalistkåren. Och den mesta kritiken vi hittade var också riktad mot SVT, det största public service-bolaget. Därför valde vi i ett ganska tidigt skede att avgränsa oss till SVT och kritiken mot det. Vi letade således upp de SVT-kritiker som varit ledande i debatten, läste deras debattinlägg på internet (på mediearkivet, presstext och olika bloggar) och intervjuade dem. Eftersom alla fyra kritiker var baserade i Stockholm åkte vi dit för att intervjua dem. När vi ändå var där tog vi tillfället i akt och pratade med Rapport-redaktören Göran Larsson som basade över sändningarna från den händelse som är grunden till vår fallstudie: den kontroversiella Davis Cup-matchen i Malmö i början av mars 2009. Den var intressant för oss eftersom SVT:s rapportering av infördebatten och demonstrationen som matchen föranledde har fått kritik för att vara partisk. En av de flitigaste debattörerna, Dick Erixon, menade att SVT fick vänsteraktivisterna att framstå som mindre våldsamma och extrema än vad de egentligen var.

Vi intervjuade även Janne Josefsson, Martin Jönsson och Kent Asp i Göteborg. Via telefon gjorde vi intervjuer med två journalister i Malmö (varav en blev oanvändbar), en Malmöpolis och Jan Axelsson, programchefen för fakta och nyheter på SVT. Samtalen med Malmöjournalisterna och -polisen var inriktade mot fallstudien. Resten var mer allmänna om vänstervridningen och partiskheten inom SVT.

Intervjupersoner

Dick Erixon – debattör, bloggare (2/4, Sthlm) – båda gjorde intervjun
Göran Larsson – redaktör på Rapport (2/4, Sthlm) – båda
Per Gudmundson – ledarskribent på SvD (2/4, Sthlm) – Soheil
Joakim Nilsson – frilansjournalist, statsvetare (3/4, Sthlm) – Olle
Lisa Bjurwald – ledarskribent på DN (3/4, Sthlm) – Olle
Martin Jönsson – redaktionschef på SvD, gästprofessor på JMG (6/4, Gbg) – båda
Kent Asp – medieforskare på JMG (8/4, Gbg) – båda
Janne Josefsson – journalist på SVT (4/5, Gbg) – Soheil

Telefonintervjuer

Gösta Backlund – redaktör på Sydnytt (14/4) – Olle

Merima Lulic – polis i Malmö (15/4) – Olle

Jan Axelsson – programchef på SVT (7/5) – Soheil

Fallstudie

Vi har tittat på alla nyhetsinslag som sändes i SVT-Play som handlade om Davis Cup-matchen mellan Sverige och Israel i Malmö helgen 6-8 mars.

På så sätt har vi sett allt material som Rapport, Sydnytt och sportnyheterna producerat i samband med matchen. Aktuellt material plockas bort från webben efter en vecka så det tillgängliga materialet från aktuellt var från deras fördjupningar som ligger kvar längre på webben.

Davis Cup-matchen var en kontroversiell händelse som orsakade en debatt långt innan matchstart, om huruvida den skulle spelas inför publik eller inte alternativt om den skulle spelas alls. Debatten grundade sig i det stora missnöjet över Israels invasion av Gaza.

Det första inslaget som behandlade ämnet sändes den 11 februari. Sedan sändes sammanlagt 29 inslag på Rapport, Sydnytt och Aktuellt till och med den 12 mars. Vi valde att inte inkludera repriserna av samma inslag. Inte heller sportnyheter, som lade tonvikten på sporthändelsen och inte det politiska, inkluderades. Under infördebatten tittade vi särskilt på vilka som fick uttala sig. Vi delade upp personerna i tre kategorier: de som var för matchen, de som var för matchen men ville att den skulle spelas utan publik, och de som var helt mot matchen.

Under demonstrationerna tittade vi på två saker som kritikerna tagit upp: hur mycket av våldet som syntes i TV och varför de påstått antisemitiska ramsorna inte sändes i de nationella nyheterna, utan bara i Sydnytt.

För att jämföra tittade vi på TV4-nyheterna. Där sändes betydligt färre inslag om händelsen, 14 stycken.

Vi gjorde ett kvantitativt kodschema, som först testades och korrigerades. Nyhetsinslagen var få, men vi valde ändå en kvantitativ metod eftersom vi planerade att ha ett mer kvalitativt perspektiv.

Arbetsfördelning

Vår arbetsfördelning föll sig naturligt i och med att vi började läsa och skriva om de saker som mest intresserade var och en av oss. Olle har arbetat mest med till exempel fallstudien, eftersom hans sinne för ordning och detaljer passade den uppgiften bäst.

Logg

Inledningsvis hade vi problem med att avgränsa ämnet. Vi ville först skriva om förtroendet för SVT, ta reda på om det verkligen är så stabilt och var det möjligen brister. Men enligt handledarna var det för svårt att genomföra på grund av att det hade behövts en gigantisk enkät, som hade tagit för lång tid att sätta samman och få svar på. Efter att ha stött på en del artiklar fattade vi istället intresse för den kritik som riktas mot public service. Vi märkte att mycket av kritiken handlade om vänstervridningen, att journalisternas vänstersympatier ska påverka de-

ras rapportering. Vi ville ta reda på om kritiken hade någon grund. Det var också för svårt, sa vår handledare. Vi avgränsade då oss till SVT, men behöll lite av det övergripande public service-perspektivet.

Vi började med att läsa in oss på all kritik. Därefter kontaktade vi de kritiker vi ansåg var ledande i debatten. När intervjuerna var bokade diskuterade vi vilka vinklar vi skulle ha på respektive samtal och vem som skulle göra vilken intervju. Den 2 april åkte vi till Stockholm och gjorde fem intervjuer på två dagar. Efterföljande vecka träffade vi Martin Jönsson och Kent Asp som vi tänkte skulle ge ett mer objektivet perspektiv på det hela. Parallellt med det började vi med fallstudien, skrev kodschema och började titta på nyhetsinslagen.

Vi beslutade oss för att transkribera intervjuerna direkt, innan vi pratade med journalisterna. På det sättet skulle vi få kritiken svart på vitt och bli mer precisa i intervjuerna med de senare. Det var drygt elva timmars samtal som skulle skrivas ut. Det tog mycket längre tid än planerat och vi tappade rätt mycket engagemang under processen med resultat att vi inte la ner lika många timmar på arbetet per dag som tidigare.

I början av vecka 16 var vi klara med transkriberingen och kunde börja kontakta journalister samt titta på de sista nyhetsinslagen. Misstaget vi gjorde här, när deadline började närma sig, var att vi arbetade med olika saker parallellt. Vi hade nog varit effektivare om vi koncentrerat oss på en sak i taget.

Efter att ha gjort några kompletterande telefonintervjuer och försökt boka intervjuer med Janne Josefsson och Jan Axelsson under den sista veckan började vi inse att vi aldrig skulle hinna skriva klart, strukturera och redigera allt. Beslutet att inte lämna in i tid kom när vi till slut fick intervjuer bokade med Josefsson och Axelsson den 4 respektive 7 maj. Vi pratade med Marina Ghersetti som tyckte att det var bättre om vi lämnade in ett komplett arbete sent, än ett inkomplett i tid.

Skrivandet och sammanställningen av materialet har gått bra. Dock så känner vi att vi inte lyckats få till en så bra journalistisk form på texterna som vi velat. Det var svårt att formulera all statistik på ett icke akademiskt sätt.

Källor

Muntliga (Se ovan)

Litteratur

Böcker

Asp, Kent – *Journalistkårens partisympatier* (JMG 2006)

Asp, Kent – *Den svenska journalistkåren* (JMG 2007)

Bergstrand, Mats – *Politik och nyhetsjournalistik* (Juridisk reportagebyrå 2006)

Djerf-Pierre, Monika och Weibull, Lennart – *Spegla, granska, tolka* (Prisma 2001)

Holmberg, Sören och Weibull, Lennart – *Skilda världar: SOM-undersökningen 2007* (JMG 2008)

Jolin, Christopher – *Vänstervridningen* (Vox 1973)

Rosenberg, Göran – *Tankar om journalistik* (Prisma 2002)

Strömbäck, Jesper – *Den medialiserade demokratin* (SNS 2004)

Westerståhl, Jörgen – *Objektiv nyhetsförmedling* (Akademiförlaget 1972)
Zsiga, Erik – *Varför public service?* (Timbro 2008)

Rapporter

Bjurwald, Lisa – *Den ömtåliga plantan* (2008)
Frebran, Ros-Marie – *Public service-utredning* (2008)
Harrie, Eva (Nordicom) – *Nordic media market – Media companies and business activities* (2009)
Karlsson, Karl-Johan – *När SVT valde John Kerry till president i USA* (2005)
Klockare, Jenny – *Den omdebatterade opartiskheten* (2004)
Zsiga, Erik – *P1 granskat* (2005)
BBC Trust – *Annual report 2006/2007* (2008)
BBC Trust – *From seesaw to wagonwheel* (2007)
New York Times 6 month study – *Honest Reporting* (2007)

Artiklar

Adaktusson, Lars – *SVT:s trovärdighet borta efter Fichtelius projekt* (DN 070407)
Asp, Kent – *Moderaterna största partiet bland samhällsjournalisterna* (DN 060425)
Axelsson, Jan och Benkö, Cilla – *SVT och SR är opartiska* (Expressen, 080403)
Axelsson, Jan – *Opartiskhet måste bedömas över tid* (SvD, 051129)
Bergström, Hans – *Världsbilden avgör vinklingen* (DN 060801)
Biström, Elisabeth – *Fri television* (SVT.se, 071210)
Cooper, Abraham och Brackman, Harold – *Sweden's anti-Israel apartheid policy is about more than sport* (Jerusalem Post, 090309)
Gudmundson, Per – *Om BBC är partiskt, vad är då SVT?* (SvD, 070620)
Gudmundson, Per – *Det finns någonstans en röd planet* (SvD.se, 071116)
Hakelius Popova, Susanna – *SVT är inget vanligt företag* (GP, 050226)
Ingen författare – *Partiskt om Göteborgskravaller* (Journalisten, 030204)
Jansson, Pär – *P1-inslag om Udden var partiskt* (Journalisten, 050209)
Joanso, Ove – *"Regeringen vill krympa och försvaga public service"* (DN, 061018)
Labba, Elin-Anna – *Politiska bloggar en flopp* (DN, 071028)
Ledare – *Vänstervriden profetia* (Norrbottens-Kuriren, 081017)
Leijnegard, Micke – *Dags att avliva myten om sosse-tv* (SvD, 071209)
Nilsson, Joakim – *Media bias as spontaneous order* (mediamarket.blogspot.com 050518)
Nilsson, Joakim – *Erkänn svartmålning av republikaner*, SVT (Expressen 081014)
Nilsson, Joakim – *SVT och SR fortsätter att blunda* (Expressen 080406)
Nilsson, Joakim – *Sluta hymla SVT och SR* (Expressen, 080331)
Orrenius, Niklas – *SVT-anställda förbjuds blogga* (Sydsvenskan 041203)
Reimer, Bo – *Objektivitetens förbannelse* (Sydsvenskan, 041117)
Skytte, Göran – *"Jag tycker att vi förlöjligade Borg"* (SvD, 071208)
TT/GP – *Socialdemokraterna missgynnas i medier* (GP, 060610)
TT/AFP/Sydsvenskan – *Politiker ogillar BBC* (Sydsvenskan, 030722)

Bloggar

Erixon, Dick – *I hjärtat rebell* (<http://erixon.com/blogg/>)
Gudmundson, Per – *Gudmundson* (<http://gudmundson.blogspot.com/>)
Ingerö, Johan – *Johan Ingerö* (<http://ingero.blogspot.com/>)
Nilsson, Joakim – *Policy of Truth Productions* (<http://policyoftruthproductions.blogspot.com/>)
Rasmusson, Rolf – *Rolf Rasmusson* (<http://rolfrasmusson.blogspot.com/>)
Varierande författare – www.polemik.se

Bildtillstånd

Bilderna med byline "SVT" är pressbilder tagna från svt.se. Vi ringde till presstjänsten (08-784 86 01) och fick tillfälliga inloggningsuppgifter för att kunna komma åt dem.

I fallstudien använder vi oss bland annat av screenshots från SVT Play. De fick vi muntligt tillstånd att använda av en ansvarig för SVT Play.

Bilderna på Lisa Bjurwald, Martin Jönsson och Per Gudmundson är pressbilder.

Bilden på affischen i historiktexten är en pressbild.

Omslagsillustrationerna är gjorda av Alfred Boman på uppdrag av oss.

Bilagor

Kodschema – SVT

V1	Månad	8.	Ej möjligt att bedöma
1.	Februari	9.	Ingen aktör medverkar
2.	Mars		
V2	Datum	V9	Vad har aktör 1 för åsikt?
1-31		1.	Helt mot matchen
		2.	Vill att den ska spelas, men med tomma läktare
V3	Program	3.	Helt för matchen
1.	Aktuellt	4.	Neutral
2.	Rapport	5.	Ej möjligt att bedöma
3.	Sydnytt		
4.	Sportnytt eller annat sportprogram	V10	Aktör 2
5.	Annat	1.	Demonstrant
V4	Inslagsnummer	2.	Polis
Löpande		3.	Expert
		4.	Politiker
V5	Inslagets längd	5.	Idrottsman
001-999 sek		6.	Åskådare
		7.	Annan
V6	Inslagstyp	8.	Ej möjligt att bedöma
1.	Puff	9.	Ingen aktör medverkar
2.	Telegram		
3.	Nyhetsinslag	V11	Vad har aktör 2 för åsikt?
4.	Studiointervju	1.	Helt mot matchen
5.	Studiokommentar, analys	2.	Vill att den ska spelas, men med tomma läktare
6.	Studiodebatt	3.	Helt för matchen
7.	Direkt intervju på plats	4.	Neutral
8.	Övrigt	5.	Ej möjligt att bedöma
9.	Ej möjligt att bedöma		
V7	Huvudämne	V12	Aktör 3
1.	Våld/kravaller	1.	Demonstrant
2.	Demonstration	2.	Polis
3.	Politik (matchens vara eller inte vara, med publik eller inte osv)	3.	Expert
4.	Polisiära åtgärder	4.	Politiker
5.	Ej möjligt att bedöma	5.	Idrottsman
V8	Aktör 1	6.	Åskådare
1.	Demonstrant	7.	Annan
2.	Polis	8.	Ej möjligt att bedöma
3.	Expert	9.	Ingen aktör medverkar
4.	Politiker		
5.	Idrottsman	V13	Vad har aktör 3 för åsikt?
6.	Åskådare	1.	Helt mot matchen
7.	Annan	2.	Vill att den ska spelas, men med tomma läktare
		3.	Helt för matchen
		4.	Neutral
		5.	Ej möjligt att bedöma
		V14	Aktör 4

1. Demonstrant
2. Polis
3. Expert
4. Politiker
5. Idrottsman
6. Åskådare
7. Annan
8. Ej möjligt att bedöma
9. Ingen aktör medverkar

V15 Vad har aktör 4 för åsikt?

1. Helt mot matchen
2. Vill att den ska spelas, men med tomma läktare
3. Helt för matchen
4. Neutral
5. Ej möjligt att bedöma

V16 Antal sekunder som kravaller filmas

001-999 sek

V17 Antal sekunder som islamistiska eller antisemitiska slagord hörs ropas

001-999 sek

V18 Antal personer som ses utöva våld

001-999 stycken

V19 Antal gånger som situationen sägs vara under kontroll, lugn eller liknande

001-999 gånger

V20 Antal gånger som situationen sägs vara bråkig, utom kontroll eller liknande

001-999 gånger

Kodschema – Tv4

V1	Månad	tomma läktare
		3. Helt för matchen
		4. Neutral
		5. Ej möjligt att bedöma
V2	Datum	V10 Aktör 2
V3	Program	1. Demonstrant
1.	Nyheter	2. Polis
2.	Sporten	3. Expert
		4. Politiker
V4	Inslagsnummer	5. Idrottsman
	Löpande	6. Åskådare
		7. Annan
V5	Inslagets längd	8. Ej möjligt att bedöma
	001-999 sek	9. Ingen aktör medverkar
V6	Inslagstyp	V11 Vad har aktör 2 för åsikt?
1.	Puff	1. Helt mot matchen
2.	Telegram	2. Vill att den ska spelas, men med
3.	Nyhetsinslag	tomma läktare
4.	Studiointervju	3. Helt för matchen
5.	Studiokommentar, analys	4. Neutral
6.	Studiodebatt	5. Ej möjligt att bedöma
7.	Direkt intervju på plats	V12 Aktör 3
8.	Övrigt	1. Demonstrant
9.	Ej möjligt att bedöma	2. Polis
V7	Huvudämne	3. Expert
1.	Våld/kravaller	4. Politiker
2.	Demonstration	5. Idrottsman
3.	Politik (matchens vara eller inte	6. Åskådare
	vara, med publik eller inte osv)	7. Annan
4.	Polisiära åtgärder	8. Ej möjligt att bedöma
5.	Ej möjligt att bedöma	9. Ingen aktör medverkar
V8	Aktör 1	V13 Vad har aktör 3 för åsikt?
1.	Demonstrant	1. Helt mot matchen
2.	Polis	2. Vill att den ska spelas, men med
3.	Expert	tomma läktare
4.	Politiker	3. Helt för matchen
5.	Idrottsman	4. Neutral
6.	Åskådare	5. Ej möjligt att bedöma
7.	Annan	V14 Aktör 4
8.	Ej möjligt att bedöma	1. Demonstrant
9.	Ingen aktör medverkar	2. Polis
V9	Vad har aktör 1 för åsikt?	3. Expert
1.	Helt mot matchen	4. Politiker
2.	Vill att den ska spelas, men med	5. Idrottsman
		6. Åskådare

- 7. Annan
- 8. Ej möjligt att bedöma
- 9. Ingen aktör medverkar

V15 Vad har aktör 4 för åsikt?

- 1. Helt mot matchen
- 2. Vill att den ska spelas, men med tomma läktare
- 3. Helt för matchen
- 4. Neutral
- 5. Ej möjligt att bedöma

V16 Antal sekunder som kravaller filmas

001-999 sek

V17 Antal sekunder som islamistiska eller antisemitiska slagord hörs ropas

001-999 sek

V18 Antal personer som ses utöva våld

001-999 stycken

V19 Antal gånger som situationen sägs vara under kontroll, lugn eller liknande

001-999 gånger

V20 Antal gånger som situationen sägs vara bråkig, utom kontroll eller liknande

001-999 gånger